По конфіскаті наклад другий

Ч. 158 (14.989). Львів, пятниця 22. липня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Большевицько-японський конфлікт загострюється.

Відносини між СССР та Японією далі загострюються. Большевицький уряд не дав ніякої відповіди на останній протест японського уряду, а японські парляментарі, які виїхали ще минулого понеділка до Новокиївська з нотою до команданта большевицьких військ, дотепер не вернулися. Минулої середи

японський міністр війни ґен. Ітаґакі по нараді з міністром закордонних справ ґен. Уґакі був на авдієнції в цісаря, якому зреферував хід конфлікту. Вернувшись від цісаря міністр війни скликав на нараду вищих старшин міністерства війни і ґенерального штабу. На авдієнції в цісаря був теж шеф ґенерального штабу кн. Канти.

Одночасно большевики далі концентрують свої війська і фортифікують місцевість Чан-куфен. Сильні артилерійські і змоторизовані відділи виїхали з Новокиївська Славянки над кордон.

З Москви надїзджають щораз то нові відділи війська до Никольська і Владивостоку. Совітські літаки перелетіли манджурський кордон. Представник японського міністерства закордонних справ заявив, що привернення статус кво на території Чанкуфен є одним із мирних способів поладнання конфлікту.

Японський амбасадор у Москві Шіґеміцу, по повороті зі Стокгольму, відбув минулої середи довшу, майже двогодинну розмову з ком. Літвіновом у справі прикордонного конфлікту у Гун-Шун. На основі доказового матеріялу японський амбасадор заявив, що обсаджена совітськими військами територія належить до Манджуко і тому Совіти мусять її негайно опустити.

Ком. Літвінов відповів, що совітські війська нічим не провинилися, бо обсаджена місцевість належить до СССР.

ПРОТЕСТ МОСКВИ.

На відміну совітська амбасада в Токіо зложила в японському міністерстві закордонних справ протест з приводу бурхливих демонстрацій японських націоналістів перед совітською амбасадою в Токіо, підчас якої демонстранти розкидали летючки протисовітського змісту.

Мусоліні проти Габсбурґів на Мадярщині

Англійська преса пише, що підчас наради мадярського прем. Імреді з Мусоліні і мін. Чіяном обговорено теж справу наслідника реґента Горті, який вже доволі старий. Мусоліні спротивився покликанню архикн. Оттона Габсбурґа на мадярський престіл. Наслідником реґ. Горті повинен бути один з архикнязів, які мешкають на Мадярщині.

Тайні наради мін. Галіфакса з прем. Даладіє і мін. Бонне.

Минулої середи мін. Галіфакс відбув тайні наради з прем. Даладіє і мін. Бонне. Політичні кола завважують, що мін. Галіфакс звернув увагу на необхідність поладнати чехословацьку справу. На його думку слід зневтралізувати Чехословаччину і признати адміністративну автономію Судетам. Далі темою нарад була еспанська справа.

Про хід нарад появиться офіційний комунікат.

Затіснення приязни між Анґлією та Францією.

Столиця Франції — Париж осяяна від минулого вівтірка величавими ілюмінаціями, і штучними вогнями. З найдальше віддалених дільниць Парижа надтягають до середини міста юрби народу, щоб оглядати прегарні декорації і взяти участь у народніх забавах на вулицях міста. В театрах відбулися безплатні вистави і концерти для народу.

В середу другого дня побуту анґлійської королівської пари в Парижі король Юрій зложив вінець на могилі невідомого вояка під Тріюмфальним Луком. В год. 10.30 перед полуднем відвідав королівську пару на Ке д' Орсей президент Лебрен з дружиною й опісля поїхав з гістьми до ратуша, де гостей витав в імени міста президент міської ради, префект Сени й інші достойники. У відповідь на їх промови король Юрій виголосив теж коротку промову такого змісту: „Мій дідусь був тут у 1903. р. і положив основи під французько - британську приязнь. Мій батько був тут у квітні 1914. р., щоб затвердити ту приязнь, що незадовго перейшла бойовий хрест. Нині з черги я прибув тут, щоб ствердити, що наша приязнь не втратила на своїй силі і живучости. Королева й я дуже зворушені вашим прегарним приняттям, якого сердечний характер нас дуже зворушує. Всім вам сердечно дякую".

По промовах гості перейшли до сальону мистецтва і науки в ратуші, де на столі стояли вже приготовані дари міста Парижа для королівської родини. Король дістав золоту папіросницю, королева прегарний кришталевий сервіс, княжна Єлисавета цілу бібліотечку французьких авторів, княжна Марґарита забавки.

Опісля королівська пара, през. Лєбрен з дружиною та інші достойники відіхали моторівкою по Сені до палати короля на Ке д' Орсей. Підчас їх їзди по обох берегах ріки трискали фонтанни немов підчас паризької вистави. Пополудні в парку Баґателі, славному з плекання рож, відбулася забава в городі ґардєн-парті, на яку прибуло запрошених майже тисячу осіб з політичних, літературних, мистецьких і наукових кол Парижа. Перед забавою королівська пара відвідала ще виставу архитворів анґлійського мистецтва в Люврі. Вечором у Великій Опері, спеціяльно прибраній й ілюмінованій відбулася ґалева вистава четвертого акту опери „Салямбо", балетової суіти Ліфара та архитворів Шопена.

В четвер, третього дня побуту королівської пари у Парижі, король відібрав дефіляду французького війська у Версаю.

Батьки і діти під прапор „Просвіти"!

Незагоєна рана.

ПРО НАУКОВІ ПРОГРАМИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ І МОЛОДІ.

Львів, 21. липня 1938.

Вже добігає 19 літ, як Польща перебрала у свої руки керму виховання й освіти шкільних українських дітей та молоді. Попередня і теперішня конституція забезпечує кожному громадянинові свобідний розвиток його національної культури й віроісповідання. Теоретично забезпечує, але в щоденній практиці життя нічим не допомагає цьому розвиткові та не бере його в чинну опіку. От-так буква конституційного закону в справах культури національних меншин є лише мертвою деклярацією.

Але попри конституцію є ще і два інші основні закони, що прокладають шлях практичному виконанню конституційної деклярації про вільний розвиток національних культур та віроісповідань: мовний закон Ґрабського з 1924 року та закон міністра Єнджеєвича про реформу шкільництва з 1932 року. Мовний закон Ґрабського дуже вже популярний, щоб його тут ближче пояснювати. Що він дав нам у ділянці шкільництва, також знаємо: ледви 100 народніх шкіл (офіціяльна статистика начислює їх поверх 400) з т. зв. „руською" мовою навчання, може яких 700—800 недобитків колишнього українського народнього вчительства, ніодної державної фахової школи з українською мовою навчання. Закон міністра Єнджеєвича з 1932 року про реформу шкільництва приняв у свою основу тезу державного виховання, **що в практиці рівнозначне з польським національним вихованням.** Діти національних меншин, дістаючи у школі державне виховання, підпадають повній польонізації та денаціоналізації.

Українські педаґоґи й непедаґоґи розуміють добре, що держава має право виховувати всіх своїх громадян у державному дусі; вони заступають одночасно погляд, що діти національних меншин, зокрема української, повинні у школі попри державне виховання, діставати також основні елементи національного виховання, конкретно: **українські діти і молодь повинні у шкільному вихованні пізнати основи наук з ділянки українознавства, себто української мови, літератури й культури, історії, ґеографії, мистецтва, фізичного виховання.** З цього погляду виходячи, опрацювали професійні організації українського вчительства („Взаїмна Поміч Українського Вчительства" й „Учительська Громада") наукові програми з ділянки українознавства в народніх і середніх школах для українських дітей і молоді та вручили їх у 1934 р. Міністерству Освіти. Міністерство Освіти, приймаючи до відома проекти опрацьованих програм, заявило, що визнає слушність поглядів українських педаґогів і виховників та, як лише покінчить пильніші праці, звязані з реформою шкільництва, приступить негайно до праці над науковими програмами для шкіл національних меншостей, у тому числі й української. Тоді також прийде час на розгляд проектів наукових програм українознавства, опрацьованих професійними орґанізаціями українського вчительства.

З того часу минули вже повні чотири роки, а наукові програми для шкіл національних меншин, головно української, все ще неактуальні. На них нема часу, бо є пильніші праці.

Навчання вже не всіх предметів українознавства, але самої лише української мови опинилося в сліпій непедаґоґічній вулиці. За повних 19 літ не появилася ще програма науки української мови! Є програми науки польської, німецької, французької й анґлійської мови, нема лише української. На неї все ще час!

„Учіть української мови так, як учите польської, спираючись на програмі науки поль-

двики і велитенський дім раднаркому України, якого видно навіть з Десни.

Просторий урядовий майдан влаштовано саме там, де колись з одного боку стояли палати Ольги та Володимира, де з другого Ярослав, розбивши у прах печенігів, спорудив храм Софії і самліг відпочивати під його холоднуватими склепіннями.

Нові дільниці збудовано на Печерському там, де за Олега рушили на захід угро-мадяри, де липневої ночі року 1015 таємно перевозили тіло Володимира з села Берестова до Десятинної церкви.

Новий залізничий двірець споруджено там, де колись не можна було на Либеді напоїти конеЙ через невпинні печенізькі стріли, де стояли колись лаврські млини.

Правий беріг Дніпра, звідки колись предки наші на своїх суднах вирушували в похід на Візантію і куди, до річки Почайни, спускались кияни, щоб охреститися, тепер одягнено у граніт ....

Треба відгадати, де це і коли надруковано?

Так ось ці рядки — зрозуміло, мовою російською, надруковано року 1938 в „Известиях всесоюзного и всероссийского советов робочих, крестьянских и солдатских депутатов", органі уряду СССР і РСФСР, що виходить, як відомо, у Москві, в тій самій Москві, де захоплюються тепер „героїчною історією нашої батьківщини", „героїзмом великого російського народу", де готуються виставити в великому оперовому театрі оперу „великого російського композитора" Глінки, „Іван Сусанін" де відкрито музей перемог славетного російського війська". Як же проминути Київ „рать городов русских", „русской слави колибель"?!

А головно все це так легко почерпнути із підручника російської історії Іловайского, що видавався і перевидавався за часів царату і де так добре описано і про Київ, і про Володимира, і про Москву, і про Кутузова та Суворова.

Л.

Новий російський уряд.

Найвища Рада СССР затвердила склад нового уряду московської большевицької республіки. У склад нового уряду ввійшли: Булганін, Кабаров, Чадаев, Смірнов, Лукін, Кудрящов, Лобанов, Ступов, Попов, Любімов, Димітрієв, Белоусов, Тюркін, Вахрушев, Памфілов, Безпалов і Федоров.

—o—

ЛИТОВСЬКИЙ МІНІСТР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ ПРИЙДЕ ДО ВАРШАВИ?

У литовській пресі появилася вістка, що в половині вересня ц. р. міністр закорд. справ Литви Лозорайтіс відвідає Варшаву. Після тої візити треба сподіватися закріплення польсько-литовських взаємин на міжнародньому терені.

10 км. наперед.

Головна кватира національних військ оголосила такий комунікат: На фронті Теруелю національні війська заняли Льос Кальпес, Педете де ля Рейна, Монтанехос, Монтан, Кавдель. **На фронті Естрамадури на відтинку Ля Галіяна нац. віська пішли 10 км. наперед на фронті довжини кільканацять км. Нац. війська бомбардували Мадрид. Всі частини столиці опинились під обстрілом артилерії. Гранати ушкодили багато будинків. Передні сторожі національних військ дійшли до передмістя Сагунту.**

ПОСПІШНІ ТРАНСПОРТИ БОЛШЕВИЦЬКОГО ВІЙСЬКА.

Японський щоденник „Нічі-Нічі" повідомляє, що **до Владивостоку приїхало 50.000** вояків, здебільша змоторизованих. На східнім кордоні Манджу-ко (в околиці Нікольська над рікою Усурі і заливом Посієт) є тепер 100.000 **большевицького війська.** На схід від Байкальського озера большевики сконцентрували 400.000 війська або 20 дивізій. У Владивостоці є тепер 400 літаків і 20.000 моряків. **З Владивостоку до заливу Посієт перевозять большевицькі транспортовці військо.** Вечором совітські воєнні кораблі освітлювали рефлекторами небо, щоб охоронитися перед японськими літаками.

По широкому світі.

За два останні тижні в Палестині було 77 убитих, 237 ранених, 32 бомбові замахи і 52 напади.

Кн. Штаремберг знову робить заходи у справі дозволу на поворот до Німеччини, але покищо безуспішно.

До Москви приїхав на вакації большевицький амбасадор з Риму Штайн.

Предсідник болгарського парляменту Стоїчо Мошанов вибирається в серпні ц. р. з офіційною візитою до Білгороду.

Президент мадярського торговельного банку Филип Вайс (жид) подався до димісії. Його наслідником є Янош Телескі.

Мадярський міністр закордонних справ Каня виїхав минулої середи з Риму.

Афганський уряд звернувся до турецького уряду, щоб вислав на 4 роки старшин як інструкторів до афганської військової школи і корпусу кадетів.

КАТОЛИКИ І ПРОТЕСТАНТИ В НІМЕЧЧИНІ.

„Дойче Евангеліше Кореспонденц" подає статистичні дані про положення католиків і протестантів у Німеччині.

Католиків є там 26.000.000 (36 прц. населення), протестантів 41.000.000 (54 прц.). Католицьких парохій є 12.482, протестантських 13.470.

Католицького духовенства є майже два рази стільки, що протестантського: католицьких священників (монахів та світських) 33.914, протестантських — 18.196.

—o—

НОВИНКИ.

— ПЛАТІТЬ ТОЧНО ПЕРЕДПЛАТУ! ПРИСИЛАЙТЕ ЗАЛЕГЛОСТИ! Ш. Передплатників просимо вирівняти залеглости, бо стримаємо висилку часопису! Присилайте точно щомісячну передплату, бо інакше не дістанете книжки з щомісячної Бібліотеки „Діла"! Наш часопис найдешевший, бо крім 10-ти сторінок найкращої щоденної газети та 16-ти сторінок під неділю, даємо точним передплатникам щомісяця даром одну прегарну і вартісну книжку величиною від 10—15 аркушів друку. Точний передплатник „Діла" складає за рік Бібліотеку „Діла" 12 томів.

— Сім нових священників оо. Василіян. В церкві оо. Василіян у Лаврові к. Старого Самбора відбулося 10. ц. м. свячення сімох нових священників чина св. Василія Великого. Священичі свячення з рук Преосв. Лакоти дістали: Маркіян Глібчук, Осип Кушвір, Северин Пришляк, Павло Розкіп, Маріян Шабан, Орест Яворський та Юрій Янтух.

— Вислід конкурсу на ювилейну відзнаку „Свята Християнської України". Мистецька секція Ділового Комітету „Свята Християнської України" подає до відома про вислід мистецького конкурсу на ювилейну відзнаку. Першої нагороди не признано, рішено розділити другу нагороду в сумі по 50 зол. таким мистцям: 1) Остапові Нагірному Львів, 2) Петрові Обаль... леві, Староґард, 3) Галі Захаріясевичівні... день. Крім того нагороджено проекти ... Кирієнка та В. Конаша. Відмічено проекти ... Романа Пачовського, П. Мегика, Ігора Сі... сольського і А. Манастирського. Ненагороджені праці можна відібрати за гаслом у ... Діл. Ком. С. Х. У., Львів, вул. Новий Світ... Мистецька Секція Діл. Ком. „Свята Християнської України".

— Помер негайно по виході на волю. В „Правді" з 24. ц. м. (ч. 30) читаємо: В Р... к. Львова арештували перед трьома тижнями і відвезли до Львова до „Бриґідок" ... Романа Кулика, голову читальні і старшину „Лугу". Підчас його побуту у вязниці ... рідні не дозволили відвідувати арештованого. Щойно 13. ц. м. родина виєднала, що Романа Кулика звільнили, але годину після того арештований помер. Родина помешого ... ється, щоб лікарі перевели секцію тіла Романа Кулика, але секції не було, бо не приїхала ... дова комісія. Величавий похорон Р. Кулика відбувся в Рудні 15. ц. м.

— Стан здоровля Масного кращає. ... вець філії „Просвіти" у Стрию, якого ... тижнів тому зранили невідомі напасники, ... шов уже зі шпиталю і відпочиває в родиннім селі

— Бійка з поліцією в лісі під Пінськом. Поліція в Пінську довідалася, що до СССР ... кає гурт комуністів. Підчас облави поліція стрінула в лісі 25 осіб, які хотіли перейти большевицький кордон. Між поліцією та ... прийшло до перестрілки, підчас якої ... нено начальника слідчого відділу в П... аспіранта Кренжеля, кількох утікачів, ... одну жінку. Поліція арештувала 12 ... жінку, інші скрилися в лісі. При арештованих поліція найшла й забрала 5 довгих крісів і ... короткі. Втікачі хотіли дістатися до СССР, а опісля виїхати до Еспанії.

— Новий лет з Европи до Америки. З ... дону вилетів минулої середи літак ... Землі. Літак складався з двох апаратів, ... один допоміг до злету. В год. 8-ій ... летів літак з летовища і 300 метрів ... відчепився від нього один апарат. ... брав зі собою 500 кг. ріжних товарів ... з подорожі англійської королівської ... **Парижа.**

ДИВНІ НАСТРОЇ ФРАНКА.

Стрічаючися з Франком при редаґуванні поезій Самійленка частіше ніж звичайно, мене дуже вразили у 1906 р. дві розмови з ним, яких годі ніяк не міг я засувати собі, не знаючи зовсім стану його здоровля. Ідемо ми, мабуть у липні того року, вулицею, розмовляємо чомусь про Шевченка і нагло Франко починає ганити форму поезій Шевченка, кінчаючи свою критику у подразненому тоні: „Ви візьміть та прочитайте Лермонтова або Пушкіна, там ви знайдете ґарну форму, але не у Шевченка"!... Якби я не знав був нічого про великий піетизм Франка до Шевченка, мене не так дуже здивувалиб його слова, але, може рік раніше, Франко захоплювався його ґенієм передімною, кажучи при тім, що знає „Кобзаря" напамять та що дуже часто читаючи його, не може стримати сліз, і мені тому стало тепер від Франкових слів моторошно на серці. Іншим разом знову каже він мені: „Знаєте проф. Грушевський переберається скоро у Київ, я куплю у нього дім[1]) і заведу собі на його площі ставок з рибою"... Нічого й казати, що Франкова фантазія була дивна, бо ані грошей не було у нього, вінже-ж завжди, як сам говорив про себе, був „безгрішний", ані другого дому не треба було йому, ані площа не надавалася для ставку, автім і шкода було б ужити її на ставок... у місті. Надто дорога була б це забавка!..

Ще скажу кілька слів як під ту пору часто мінялися настрої у нашого поета. Хвалить він наприклад „Самотніх людей" Гавптмана, а коли якийсь час пізніше я кажу, що добре було б перекласти їх для Спілки, то він легко обурюється: „Але-ж скорше вже давайте ви переклад „Дикої качки", ніж „Самітних", це-ж неоригінальна, слаба драма"! А коли я іншим разом хвалю Ібсена, він дивується: „Що вам подобається в Ібсені!". Таксамо я переклав був „Also sprach Zarathustra" Ніцше. Франко довгий час не хотів й чути про Ніцше. „Ні фильософія ні поезія — каже він — ви прочитайте Шопенгауера, в нього бодай система, думки пливуть льогічно, не скачуть, як у Ніцше"... Але якось здибає мене Франко й усміхаючися каже: „Знаєте? — взяла моя жінка та й читає „Also sprach"... захоплюється, взявся і я читати, нічого, гарні, поетичні місця у нього"... „А видите! — кажу я — треба тільки попробувати, засмакує"... І був би надрукований мій „Also sprach"... але я взяв від Франка рукопис і читав його ще укупі з Гнатом Хоткевичем. Тимчасом прийшла катастрофа Франка, потім війна, та й у життєвій мандрівці розгубився по світу рукопис...

(Далі буде).

[1]) Хата Грушевського була сусідня з Франковою хатою.

Д-р Кость Левицький.

За амнестію.

ПЕРЕЛЮДНЕННЯ ТЮРЕМ У ПОЛЬЩІ.

Справа тюремництва є відзеркаленням політичних, економічних і культурних відносин кожної держави. З заздрістю, але і з подивом та пошаною доводилося неодному громадянинові центральної та східної Европи читати минулого року, на жаль, мало або й зовсім некоментовану вістку, що в Норвегії зліквідовано ряд тюрем, бо число засуджених там за ріжні проступки так було зменшилося, що не було ким ці тюрми обсадити. Не є це справа сентименту, але просто здорового розуму, що кожна держава в імя власного, життєвого інтересу повинна змагати до наладнання таких відносин, щоб позбавлювання особистої волі людей людьми звузити до одиниць з вродженими кримінально-злочинними нахилами. Великодушність, лицарськість і розумна толеранція у відношенні до проступків, зокрема до тих, що зродилися на ґрунті політичної боротьби, ніодній державі ще не зашкодила, особливож такій державі, що не є однородно національна, в якій політичний промах чи проступок супроти законів має часто основою спонуку наскрізь ідейну і де не нагінка, не переслідування і не вязнення, а основні реформи відносин є ліпшою державно-виховною педаґоґікою, ніж адміністраційно-поліційна ревність. Совітське тюремництво є хіба для усього культурного світу страшним прикладом для усього людства і доказом на те, якими не повинні бути відносини в зорґанізованій людській спільноті — державі.

Як представляється тюремництво в польській державі? Про це пише тижневик „Czarno na białem" м. і. ось що:

В 1937 р. мали ми в Польщі 333 тюрем, у 1938 р. число їх упало до 330. Дуже гарно. Аби їх було якнайменше. Нехай якнайбільше нових шкіл повстане на звалищах тюрем! Але заглянько до „Статистичного Рочніка" — в цім самім часі число вязнів **піднеслося з 59.469 до 68.008.** Деж примістилися ці „нові"? Чи келії розрослися, мури поширилися, буділі стали більше поємні? Виявляється, що залюднення тюрем у Польщі висловлюється показчиком 164, тобто, що на кожних 100 вязнів, для яких є місце, в тюрмах находиться іще 64 „надконтинґентових". Це число пересічне для всіх тюрем у Польщі. В окремих апеляційних округах справа представляється ще траґічніше.

Киньмо оком на статистичні дати „Рочніка":

Апеляція	Показник Залюднення тюрем у роках 1928	1937	1938
варшавська	86	131	164
люблинська	88	190	206
виленська	110	158	180
познанська	48	134	155
катовицька	55	133	136
краківська	74	134	153
львівська	59	123	127
вся **Польща**	73	143	164

Відцифруймо жахливу дійсність, що криється за спокійними рядками чисел. У люблинській апеляції на кожних 100 місць перебуває 206 вязнів. Крива залюднення тюрем підноситься·

МАР—КО.

Гребенів у липневих лінощах.

„НА ЗЕЛЕНІМ МОСТІ".

Не зелений він іще правда, цей новий міст, але незабаром певно буде зелений. Поміняли плоти, прийде черга і на мости. І тоді буде справді, як у пісні. Цей новий міст, це справжня атракція Гребенова, мало — гордість його!

Бо подумайте: коли всі дороги тонуть у болоті, на ньому, як на столі сухесенько. Коли знов наче тайфун на шляху, то на мості ані порошинки. Кажу вам — розкіш, не міст!

Для Гребенова він щось більше, як Академічна для Львова.

А вечорами...

Коли втихомириться гомінкіша частина літників і долиною перекотиться тиша, коли між Ділком і Кичеркою повисне блідолиций, а Опір зачне переливатись золотом поміж камењі, тоді на мості від „На зеленім мості", через „Вечірній дзвін", аж ген до „Гриця"...

Та не приходіть послухати — прошу...

Вам соромно буде.

Тридцять, чи більше, добрих, молодих голосів. А пісні, що кіт наплакав... От гомонять.

А село принишкле слухає... Жде хоч на пісню. Пісню сильну, гомінку.

Он кількох сільських хлопців слухає;

О! напевне не такої пісні вони ждуть?... І їм теж певно, як мені, ніяково...

Слухаєш і нагадується тобі:

Стільки то тисяч юнаків, чужих студентів, було їх обози на наші тихі села. Пішли не з пісні, з піснею. А й пісня їх певно більш згармонізована, бадьоріша і голосніша.

І тут їх стрічаєш.

Переходять селом твердим, рівним кроком: „Воєнно, воєнко..."

Навіть якісь жидівські відділи:

„А ми оба-цвай..."

Ідуть шляхом Святослава. І дорогою на Ключ і Маківку.

А чомуж твоєї пісні не чути, ти, що теж сюди ходиш і тут перебуваєш?

Щоб заспівати хором, треба принайменше стати пліч об плече, поділитись на голоси, комусь зачати, а іншим тягнути.

Чи не помічаєте, що нам і те часом важко?...

Пляжа.

Був би я забув про щось найцікавіше

У Гребенові роблять пляжу!! Правдиву, правдивісеньку пляжу!

Зачали від табличок: „По вулиці не ходити в купелевих строях", „Для молоді", „Для старших" а бойки вивозять каміння знад ріки.

Отже аматори правдивої пляжі радійте і — до Гребенова!

Для мене пляжа річ байдужа, але і я радію. Бо чи не радісна перспектива: вся літниськова „більшість" певно окупує пляжу, а для тебе брате увесь Опір, як довгий та широкий.

Бо допетер наш брат, як злодій на тому Опорі.

Послухайте про нашу біду:

Зробили ми собі вище залізного моста місце до купання. Намозолились чимало, заки виложили з каміння невеличкий басен, поглиблювали його власними нігтями.

Дивимось другого дня, а з нашої „фамілійної ванни" вода верхом ллється, стільки там жидів.

Олена хотіла виганяти. Я задержав її. „Можна це зробити тільки якимсь способом" — кажу.

Я побачив сусіда у корпорантській шапочці і зачинаю скандувати:

„Жон-да-ми ґет-та на пля-жи! Жон-да-ми ґет-та на пля-жи!"

Думав — шапка підхопить і ванна наша.

А знаєте, що шапка зробила?

Скочила до нашої ванни за жидівочками і в найбільшій згоді купалась з ними...

А ми мусіли з берега мочити ноги...

Собача історія.

Серед літнисьвових лінощів розказують люди про нелітниськові гребенівські будні:

Приїхали рік тому до Гребенова дві паніемеритки. Здоровля, краса, ну, і селу помогти в чомусь можна. Захопились і спровадились на постійне сюди.

І поживали собі гарненько. До читальні ходили, гарно працювали, бібліотеку читальні подарували, садком займались. Словом — добродійки села.

А мали при собі собачку. Собачку гарненьку, слухняну, хоч цілуй. Собачка, хоч яка кохана, всеж собака. Солоденька собачка вкусила сільську приятельку наших пань. Дотогож вийшло, що собачка скажена. (Не з любови, ні, а так собі).

Щеплення, лікування, історія. Відтак відшкодування. Домагання покусаної приятельки зростали. Бо пані добрі, собачка була добра, але і гроші добрі.

Розжалобилися пані: „Ми для села те, ми тамтеє, а вони з нас шкуру дерлиб... А щоб прокляте те місце!"

І покинули пані Гребенів. З жалем покинули.

А шкода. Бо з добрим серцем приїхали до села і добро творили.

А село напевно добром їх згадувати буде. Та й вони певно жаліти будуть за Гребеновом, коли нової собачки доховаються.

А тимчасом: собака завинила, а для Гребенова втрата.

ся раптовно у всіх апеляціях і в цілім краю. В Познанщині десять років тому було зайнятих ледви 48% місць, сьогодні на кожних 100 вязнів припадає 55 „надконтингентових".

Приглянимось тепер цій самій проблемі не з боку релятивних чисел, а з погляду дійсного числа вязнів у Польщі за останніх 10 років. У цім часі число вязнів зросло **майже подвійно:**

1928	1932	1934	1936	1937	1938
29.796	37.922	48.44	55.336	59.496	68.008

Амнестія з 1935 р. не розвязала проблеми переподнення тюрем, бо не обняла вона собою м. і. довгоречинцевих вязнів. Число тих вязнів було: в 1935 р. — 8.947, 1937 р. — 9.222, в 1938 р. — 10.498.

З огляду на таке переповнення тюрем і шкіл, яких зазнає через це здоровля вязнів, польська преса домагається широкої амнестії для вязнів. Нагода для амнестії є, бо саме в листопаді цього року святкуватиме Польща 20-ліття своєї державної незалежности. „В радости з відзискання незалежности — пише „Wiek Nowy" з 20. ц. м. — повинні взяти участь усі громадяни, навіть ті, й особливож ті, яким її роковини отворять вязничну браму".

Переподнення польських тюрем і в звязку з цим доля українських політичних вязнів є — зрозуміло — предметом важкої журби не тільки родин вязнів, але й цілого українського народу. Український загал привитав би широку амнестію для політичних вязнів, яка зрештою повинна бути корисна для самої держави, з великим вдоволенням.

Алькоголізм стелить ліжко сухотам

Лист з Канади.

Торонто, червень 1938.

У ВЛАСНІЙ ХАТІ

Українські установи Торонта, що недавно поміщувались у винайманих домах, в останніх часах набрали величезного розмаху до купівлі своїх власних будинків. Українська православна громада недавно купила прекрасний будинок у гарній околиці м. Торонта. За нею в слід пішов Союз Гетьманців - Державників та купив ще більший та догідніший будинок. Обидва будинки куплено по 19.000 дол. Це дуже гарне явище і здорова думка — мати свою власну хату. Тільки лихо в тому, що на конто цього купна заплачено одну третину, а решта лишається на сплати та ще в додатку треба і проценти платити. Тимчасом ще нема ніодної української установи в Торонті із своїм власним будинком без довгу. Всі вони з довгами, які тепер важко сплачувати. Тому слід побоюватися, що ці нові тягарі будуть для української кольонії м. Торонта за прикрі. Треба тільки побажати, щоб ці всі будинки вдержалися в українських руках.

КЕРЕНСЬКИЙ У ТОРОНТІ.

Торонто мало недавно надзвичайного гостя в особі О. Керенського, що приїхав сюди з публичним викладом, який відбувся перед 1.000 слухачами, але бесідник не зазнав тут ані щирого приняття, ані не удостоївся популярности. Найбільший його клопіт був у тому, що не міг дістати чоловіка, що сидів би, як предсідник на сцені підчас його реферату. Отже Керенський мусів сам себе представляти, сам бути за впорядчика та ще в додатку в такому місті, де він був перший раз. Говорив він на тему: „На добро демократії". Нічого цікавого він не сказав, бо в Канаді, мабуть найбільш демократичній країні в цілому світі, кожний пересічний громадянин порад Керенського не потребує, знаючи, як безсоромно він загирив справу демократії у Росії. Як тихенько приїхав він до Торонта, також само й відїхав, забравши в кишеню пару сотень дол. Це був його мабуть найбільший успіх.

УКРАЇНСЬКІ РАДІОВІ ПРОГРАМИ.

Цього року українці на сході Канади, в таких місцевостях у полудневому Онтаріо, як Гамільтон, Брентфорд, Сент Кетеринс, мають велике щастя до виступів у радіо. В Гамільтоні та в Сент Кетеринс є періодичні українські програми. Це дуже відрадне явище, але клопіт у тому, що наші земляки деколи дуже переборщують, через що їхні програми інколи бувають несмачні, в деяких випадках до такого ступня, що приходиться часами паленіти із сорому. Такою є українська програма із Гамільтону, зорганізована якимсь Галаном, яку можна почути кожної неділі попол. повних 45 хвилин. Властиво її українською трудно назвати, бо радіослухач за цих 45 хвилин має нагоду наслухатися таких чудасій, як польські оберки, чеські польки, мадярські чардаші і т. п. (все з грамофонових плит), але зате чути голос впорядчика, що звичайно проголошує по українськи, але передпотоповою літературною мовою. В деякій мірі згаданого Галана можна оправдати. Бо то програма зорганізована на бізнеських засадах. За вживання радіостації треба платити. Отож п. Галан ходить по всяких бізнесових підприємствах, збирає від них платні оголошення на оплату радіостації і в заміну за це реклямує ці фірми, вплітаючи дуже незручно свою рекляму до концертової програми. Оголошень від українських купців за мало, то він бере, звідки попало, від поляків, мадярів, чехів, англійців. У висліді виходить ціла вавилонська вежа. Одної неділі слухачі мали нагоду слухати програми, присвяченої памяті Шевченка. Співав український хор, був реферат про Шевченка, грала мандолінова орхестра. Все булоб гарно, якби не оті оголошення, що страшно покалічили й попсували гарний святочний настрій. Багато краще заповідається програма в Сейнт Кетеринс.

Г. Шумливий.

Закарпаття.

З УКРАЇНСЬКИХ ГРУДЕЙ.

Як тільки поширилася вістка, що в Іршаві відкривають українську народню школу, діти з цілої околиці йшли, щоб до тієї школи записатися. Прийшло також 6 дітей з села Гребля. Запис переводив учитель Лендел. Коли при записі діти заявляли, що вони української національности, учитель став їх переконувати, що вони не уродилися на Україні, тому не можуть називатися українцями.

Та це дітей не збентежило. Вони почали спорити з учителем і доказувати йому, що в їх краю живуть мадяри, які не уродилися на Мадярщині, та всеж називають себе мадярами, то чомуб вони не мали називатися українцями, хоча вродилися на Підкарпатській Руси?

— Ні, не ссали ви молока з українських грудей! — намагався учитель переконати дітей.

Але діти рішуче заявили, що з українських.

В ТЕАТРАЛЬНІЙ ШКОЛІ „НОВОЇ СЦЕНИ".

Провід „Нової Сцени" зорганізував у Великому Бичкові театральну школу, щоб підготовити у ній сили та песи на новий сезон. Школу веде головний режисер східно-словацького театру Ярослав Скала, чех, але такий, що любить нашу мову, пісню й культуру. Він викладає історію розвитку театральної культури. Словацька балетниця Ема Дуганьова підучує український балетний доріст для „Нової Сцени".

Головний режисер „Нової Сцени" Арк... подав до відома, що театр підготовляє такі песи: „Страшна помста" Гоголя-Черкасенка, „Біла пошесть" К. Чапека, „Часи минають" і ...

Та чи то лиш на літниську через собачку, чи Анничку, скроплюється злість не тільки на ній, але й на громаді цілій?

Церква теж винна...

— Чому у гребенівській церкві в неділю повно літників, а селян на пальцях порахуєш? Комуністи, чи безбожники?

— Та де там пане! Віруючі.

— Зі священником зле живете?

— Та де там — добре. Проти єгомостя нічо не маємо.

— А чому ви у церкві не були?

— Бо то пане таке: люди часто виходили з церкви підчас Богослуження. Душно. Наші-ж єгомость були противні тому і казали заперти церкву на час проповіди. Від тоді то й я не ходжу.

От Петро К. має поважну причину.

Питаю другого старшого ґазду.

— То народ такий: бачить пани не ходять, тай собі не йде. Робота при хаті.

— Та-ж літники ходять до церкви.

— Та де там, пане. Не всі.

— Хіба жиди — кажу.

— Ну, та жиди...

— А ми-ж?

— Та не жиди, пане, правда.

І я не довідався таки чому гребенівці оминають церкву. Особливо ця молодь, що кажуть, добре живе зі священником...

Чи може гребенівці з чемности відступають на час ферій разом з мешканнями і свою прекрасну церковцю? Хотять, щоб для панів була гарна і чиста... Хто їх розбере?

Гребенів бавиться.

Розумію: з літнища вам цікавіше булоб послухати про сонце, воду і лункий, срібнистий сміх. Добре, нехай дещо і з радости лицевих лінощів.

Товариство широке-широке. Пані бідкаються, що від мужчин просто обігнатись не можуть, бідні мужчини облягають залізничий двірець і погрожують італійським страйком, якщо до тижня число пань не подвоїться.

(Пані! Тільки будьте розумні і не зробіть наїзду на Гребенів, бо я за нині відповідаю, але за завтрішній день, вже ні!).

Парашка, Зелемін, Маґура, Урич, аж вгинаються під прогульковцями. Тих прогульок, прогульок! От хочби нині:

Дарка, як командант ескапади (в повному виряді — при ремені, лише та клята тривка ондуляція, та щож волосся не відрубаєш!) — повела щось десять осіб на Урич.

Теольоґи (кандидати до подружжя), як те побачили, давав їм зі своїми прихильницями: Олею, Соломою, Тамарою, Лідкою, Сяхою і Тітою навперейми через Парашку і Корчин.

Врешті третя ескапада молоді (пересічний вік 50 років) на прохід на Зелемін (1167 м.).

Вимер Гребенів. Лише я нудьгую в хаті. У кожній групі моя симпатія і не знав я з котрою вибратись. А може я залишився вірний четвертій Олені, що як звичайно спить у хаті...

Сонце не пражить. Лише блискає з неба час до часу. Хмаринки з вітром граючись переганяють десь скоролетними тінями моїх прочан. Таки жаль, що я не пішов із ними.

Весело і у „Зелеміні". (З поверхи — 500 м.), особливо на відбиванці. (Не думайте, що це рекляма, я сторонній).

Ось учора відбулись великі змагання за чашу проф. Т. Партія з директором на чолі побила у високому відношенні противника і нині відпочиває на лаврах. Гра була мало що не така „фер", як на метчі Україна — Юнак. Пані дир. Р. за кожним разом, як хто гатив у мяч, бігала до несесеру і поправляла нігті. Чи може бути більш культурна гра?

Джез у „Стаховій Волі" аж гуде.

Жалоба ще, чи ні? Ось проблема що тр... непокоїть молодших. Ольга ввесь час перек... нує Лідку, що жалоба скінчилась. Лідка не вірить і каже, що їй теж так здається, але один товариш казав їй, що жалоба буде здається до вересня.

— Не хочу, щоб мене у Львові бойкотували!

Лідка, здається, тямить рапт преси...

„Бо ми лицарі грізні..."

Є їх сорок.

А у лиці кожного тільки поважного ... чення та буйної веселости.

Коли йдуть, співають аж відгомін іде. Пр... найменше в їх душах, бо голосків їх ще дале... не чути.

Співаючи йдуть — і на Опір і на ... до церкви.

Часом несуть гордо жовто-блакитні ... порці.

Це лицарський орден Марусі Садівничої. Гарна, весела компанія.

Коли вам знудиться за якийсь час лит... лінощі, то можете піти у відвідини до тих ... царів.

Привітають вас радісним „Слава Ісусу Христу", відтак переспівають і віддекламують ... чинно все, що вміють, а коли скінчать то з ... дісною усмішкою ждатимуть ваших похвал.

Виж поможіть малим, ось хочби ... квітки, а коли за років 10—15 прийдете ... них у гості, буде вам серед ваших ... йомих певно веселіше у наших горах, ... годні.

Бо властиво, хоч смієтесь тут найбільше, властиво не дуже є тут з чого радіти...

Бо часом сумні думки ялиці навівають.

—о—

медію „Ніобе" Ю. Гріма та „Лев Абісинії" Аркаса-Чирського.

Відкриття школи відбулося в неділю 10-го липня ц. р. у приявности понад 150 гостей. Вступну промову виголосив управитель Іван Грицько, від Шкільного Реферату промовляв інсп. Шкарпішек, про завдання українського театру на Закарпатті говорив шеф школи Ярослав Скала.

ПОРТРЕТ-ПЛОСКОРІЗЬБА О. А. ВОЛОШИНА.

Мистець Юлій Адам у Мукачеві виконав портрет-плоскорізьбу відомого закарпатського діяча, о. Августина Волошина.

ПОСОЛ О. БОРКАНЮК У ПРЕМІЄРА ГОДЖІ.

Премієр Годжа приняв на авдієнції представників комуністичної партії для переговорів у справі національного статуту. Цю комуністичну депутацію вів голова партії Готвальд, українських комуністів заступав посол О. Борканюк.

ПРОТИ КАЛІЧЕННЯ ДІТЕЙ.

Плебісцит у Королеві над Тисою випав на користь московських підручників. Якже-ж покінчалася наука і виявилося, що діти не розуміють московської мови, батьки стали домагатися заміни московських підручників на українські. Зібрання батьків, на якому було понад 200 осіб, ухвалило усунути граматику Сабова і, заки заведуть „Живу Мову", завести знову граматику Панькевича. Це зібрання батьків вибрало депутацію з 10-ти осіб, яка має передати рішення батьків до Шкільного Реферату та ґубернаторові і запротестувати проти дальшого калічення дітей та проти експериментів з „русскими учебниками".

МОСКАЛІЗАЦІЯ УЖГОРОДСЬКОЇ ҐІМНАЗІЇ.

В ужгородській ґімназії в останніх роках іде безпощадна москалізація. Директор ґімназії Сулинчак при допомозі своїх прихильників професорів мадярів і чехів, вирішував по своїй уподобі справу мови навчання, не зважаючи на законні приписи. Згідно з приписом, московська мова навчання має бути тільки у вищих клясах, але директор і професори вже від першої кляси заводять московську мову і московські книжки.

В УЖГОРОДІ ВІДКРИЛИ НОВУ КУПАЛЬНЮ.

В неділю, 10-го липня ц. р. відбулося в Ужгороді врочисте відкриття нової купальні. Ця нова купальня побудована над рікою Ужом у городському парку. Знавці кажуть, що вона належить до найкращих та наймодерніших купалень у цілій чехословацькій державі. Басейн 50 метрів довгий, 18 метрів широкий. Вода напливає з ріки Ужа, перепливаючи крізь відповідні фільтри, припливає та відпливає. При купальні є 75 модерних кабін, ресторан, лежаки, місця для забави, туші та всякий можливий комфорт.

Всі пляни та праці коло будови купальні виконали ужгородчани, які теж постягали потрібний до будови матеріял. У часі відкриття промовляв посадник Ужгороду Ернест Дудаш.

Після похорону ґен. Тарнавського.

ЖАЛОБА ПО НАЧАЛЬНОМУ ВОЖДОВІ.

Городенщина.

Вістка про смерть ґен. Мирона Тарнавського наспіла до Городенки в четвер 30. червня ц. р. Тогож таки дня розліплено клепсидри з вісткою про сумну подію і всі установи Городенщини вивісили на своїх домівках на знак жалоби чорні прапори, які висіли аж до неділі 3. липня до пізного вчора.

На поклик б. сотників УГА адв. д-ра Романа Комаринського й інж. Богдана Білинського зібралися в пятницю 1. липня в год. 7.30 веч. представники всіх установ та широкі круги нашого громадянства в числі до 300 осіб у салі Народнього Дому на жалібні сходини, які отворив д-р Роман Комаринський короткою гарною промовою. Промовець візвав усіх присутніх пошанувати память бл. п. Начального Вождя 1-минутовою мовчанкою. Опісля інж. Богдан Білинський перечитав присутнім короткий життєпис бл. п. Ґенерала. Жалібні сходини замкнув д-р Комаринський. Замість вінця на домовину Покійного зложено 40 зол. на інвалідів УГА. Відспіванням „Ви жертвою в бою" та національного гимну закінчено жалібну академію.

В суботу, в день похорону, від год. 4-ої пополудня цілу годину і в Городенці і по всіх селах Городенщини жалібно голосили дзвони Городенської Землі, зливаючи свої сумні звуки із свято-юрським дзвоном і дзвонами цілої Галицької Волости.

В неділю 3. липня заходом всіх установ Городенщини відправлено жалібну панахиду у парохіяльній церкві в Городенці в год. 11.30 передполуднем. Панахиду відслужив адміністратор парохії Городенка о. Лев Бурнадз, б. старшина УГА, в асисті о. катехита Евгена Бахталовського й о. сотрудника Ґаєвського. На середині церкви приготовано величавий, убраний зеленню катафальк з клепсидрою по бл. ґен. Тарнавськім і стрілецькою шапкою. По обох боках катафальку уставилася почесна сторожа, зложена з двох б. сотників УГА — адв. д-ра Романа Комаринського й інж. Богдана Білинського, двох підстаршин УГА — Василя Ґонтара і [illegible] Дашо та двох стрільців УГА — Федора [illegible] і Леся Підвербецького. В часі панахиди виголосив о. Лев Бунардз відповідну проповідь, в якій змалював вагу посвяти і жертви для народу та вказуючи на світлу постать бл. п. Генерала, що був прикладом Найкращого Воїна за правду і волю, візвав присутніх до дальшої праці. В часі панахиди співав злучений хор „Бояна" і читалень „Просвіти". Розлягнулося могутнє „Вічная память" під стрій „Ой та зажурились Стрільці Січовії", загули всі дзвони парохіяльної церкви і понеслася перед Престол Всевишнього молитва за душу бл. п. Вождя і за наш Нарід.

По відспіванні „Боже Великий Єдиний" серед піднесеного настрою з сумними лицями, та з слезами в очах виходили громадяни з церкви.

Любачівщина.

Сумна вістка про смерть Начального Вождя У. Г. А. ґен. М. Тарнавського дійшла до Любачева щойно 30. червня ц. р. і зараз вечором того самого дня зійшлися представники всіх повітових та місцевих українських установ на жалібне засідання, на якому зворушливу промову виголосив бувший старшина УГА д-р Юрій Дякунчак, якої всі приявні вислухали стоячи. На цьому засіданні устійнено теж програму вшанування памяти бл. п. Начального Вождя.

В суботу 2. липня виїхала на похорон до Львова делеґація з Любачівщини в складі 7-ох осіб, у тім був один представник з Олешич від пов. осередка кооператив. В год. 4. попол., в часі похорону у Львові, вдарили при місцевій парохіяльній церкві всі дзвони, які цілої пів години сповіщали місцевому громадянству сумну вістку, що ось у ту саму пору тисячі громадян краю відпроваджують покійного ґенерала на Його останнє місце спочинку.

В четвер 7. липня у вщерть виповненій церкві відправив о. дек. Анатоль Козак в асисті о. Ю. Горницького і діякона Володимира Савки заупокійне богослуження враз із панахидою. Панахиду відправили при гарно прибранім вінцями і зеленю тетраподі на тлі жовто-блакитного прапору. В часі панахиди довкола тетраподу стояли б. старшини і стрільці У. Г. А. О. дек. А. Козак виголосив після панахиди глибоко продуману проповідь.

Про богослуження і панахиду повідомили все любачівське громадянство видані в тій ціли любачівськими установами клепсидри.

Майже в кожній місцевости повіту відбулися заупокійні богослуження і жалібні сходини, при чому треба зазначити, що громадяни міста Олешич повідомили ще місцеве громадянство про смерть та похорон Начального Вождя окремими клепсидрами.

К.

Хирівщина.

В середу 13-го липня з приводу смерти Начального Вождя У. Г. А. ґенерала Мирона Тарнавського відправлено в парохіяльній церкві в Хирові заупокійне богослуження. Службу Божу відправив о. крилошанин Маринович, парох з Війська, діяконували оо. І. Прийма і д-р Фр. Маслянин. Співав місцевий мішаний хор. На тетраподі уміщено серед зелені і квітів портрет померщого Генерала, окружений жовто-блакитними прапорцями; від тетраподу аж до входових дверей стояв із запаленими свічками в руках шпалір бувших вояків У. Г. А., теперішніх громадян Хирівщини.

По Службі Божій відправлено панахиду. В часі цілої панахиди у битком заповненій громадянством Хирівщини церкві жалібно гуділи усі дзвони, а з церковної копули повівав жовто-блакитний прапор, перевязаний жалібною чорною лентою. Після панахиди о. крил. Маринович виголосив високо-патріотичну проповідь, якою зворушив присутнє громадянство до сліз.

Слід замітити, що громадянство Хирова й околиці зрозуміло вагу хвилини, бо, не зважаючи на звичайний день праці та жнива у полі, численно зібралося в церкві і в той спосіб віддало останню прислугу покійному Вождові.

Радехів.

На вістку про смерть Нач. Вождя У. Г. А. ґен. Мирона Тарнавського відбулося в Радехові жалібне засідання представників усіх місцевих установ під проводом голови Пов. Комітету УНДО д-ра Яр. Селезінки. 1-хвилинною мовчанкою віддали присутні почесть Покійному. Зібрані рішили на знак жалоби на домах українських установ вивісити жалібні прапори, клепсидрами повідомити громадян міста й повіту про смерть Вождя, вислати до родинного села Барилова по землю, щоб її занести на могилу Покійника, й вислати на руки „Молодої Громади" кондоленційне письмо. На похорон виїхала делеґація місцевих установ і „Лугу".

В суботу 2. липня в годині 16. довго дзвонили церковні дзвони Радехова, — вони голосили громадянству про останній похід Вождя на місце вічного спочинку.

В неділю 3. липня в год. 17-ій місцевий парох о. М. Зінкевич відправив у церкві панахиду за душу пок. Вождя при численній участи громадянства. Молодь висипала могилу і прикрасила її зеленю та цвітами. Довкола могили держали почесну сторожу луговики в одностроях „на позір". Співав місцевий хор та грала дута орхестра. Заупокійне богослуження закінчено відспіванням пісні-молитви „Боже Великий, Єдиний". Підчас панахиди зложили присутні 18 з. як жертву на вдови і сироти по поляглих членах У. Г. Армії.

Заборони й заборони.

(ДОПИС ІЗ ПЕРЕМИЩИНИ.)

Вже від осени минулого року в перемиському повітовому старостві повіяло супроти нас якимсь іншим духом: дістаємо заборони за заборонами, а то й ліквідують одну по одній наші установи.

В свій час згадували ми про припинення діяльности двох читалень Просвіти (Вільшани і Рікшичі), про відмову заснувати сокільські гнізда в кількох селах, між ін. у Бушковичах і Валяві, бо, мовляв, члени-основники є вороже наставлені до польської держави. В останньому часі всім читальням, що вносили подання за дозволом, на вистави, забави чи фестини, перемиське повітове староство відмовилось дати такий дозвіл. Щоб не бути голословним, подаємо відпис письма, яке дістали читальні у відповідь на свої подання.

Starostwo powiatowe przemyskie L. Pol. P. 5/949/38. Przemyśl dnia 11/7. 1938. Do Zarządu Czytelni „Proświty" w.... Starostwo powiatowe przemyskie nie uwzględnia wniesionej tu przez tamt. Zarząd prośby z dnia 5. 7. 1938 i zakazuje na zasadzie §. 2. rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28. 12. 1933 o wykonaniu prawa o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych (Dz. U. Rz. P. Nr. 103. 801) urządzenia w dniu 12 lipca 1938 w.... przedstawienia, festynu, zabawy tanecznej publicznej. Decyzja niniejsza jako pozostawiona całkowicie swobodnej ocenie władzy, zgodnie z art. 75 ust. 3 zdania pierwszego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22. 3. 1928. (Dz. Rz. P. Nr. 36 poz. 341) o postępowaniu administracyjnym w brzmieniu zmienionym w art. 2 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 28. 12. 1934 (Dz. U. Rz. P. Nr. 110 poz. 976) nie wymaga uzasadnienia. Od tej decyzji przysługuje prawo wniesienia odwołania do Urzędu Wojewódzkiego we Lwowie przez Starostwo powiatowe przemyskie w ciągu dni 14-tu, licząc od dnia następnego po dniu doręczenia decyzji. Za Starostę powiatowego. (Підпис).

Дальше староство ставить дуже великі перепони при влаштовуванні ювилейних свят Просвіти по селах. Воно домагається, щоб читальні залучували до подань на ювилейне свято текст промови і прізвище промовця, як також пісень, що мають бути відспівані на святі і то писані латинкою в двох примірниках. (Таку вимогу поставлено читальні в Храпличах). Не дає староство дозволу на походи, на співучасть хорів сусідніх читалень, на сокільські вправи. Заказано співати просвітянський гимн і вивішувати прапор (Холовичі й Библо). Ба, що більше, перемиське староство посунулось так далеко, що з програми ювилейного свята Просвіти в Новосілках вичеркнуло богослуження і панахиду в церкві та заказало цю точку. Це вже не тільки нечуване, але й ніяк незрозуміле.

Ці заборони перемиського староства викликали очевидно зрозумілі настрої серед населення та одночасно деяку дезорієнтацію. Але й вони не вбють нашого духа!

К—р

Сторінка без політики.

Париж відновлений на привіт англійського короля.

До останньої хвилини Париж хвилювався, чи англійська королівська пара таки відвідає прибране місто, що витратило чимало гроша на такі відвідини. Король Юрій VI. мав грипу, а ґрипа не знає, що таке король ані манїфестація цілої столиці. Король на кожний випадок узяв зі собою до Парижа своїх двох прибічних лікарів льорда Довсона оф Пінa і сера Джон Вейра. Королівський яхт супроводили воєнні кораблі — 4 кружляки, 1 контрторпедовець, ескадра підводних човнів, разом 16 одиниць. Вони виїхали на пів дороги каналу Ля Манш і супроводили яхт до пристані Бульонь.

Замість старих двірців — новий.

Французи відповідають за життя англійського короля і рішили опорожнити всі залізничі двірці, якими від Бульонь до Парижа він проїжджатиме з королевою. Мешканці Бульонь можуть тільки подивляти саму пристань, що виглядає як квітник або ревія в голівудській фільмі. Там теж відкриють з цієї нагоди статую „Британія“. Париж має старі двірці — брудні, негарні. Відчистити їх чи прикрасити булоб нелегко, тимто недалеко двірця Дофін побудували окремий павільон, звідки найближче до Авеню Фоша. Всі сусідні доми у прапорах і квітах. Чи їх відновляли і білили, цього преса не пише. Досить, що на двірці приготовили окрему салю на зразок полевого шатра, викладеного ґобелінами. Там приймуть королівську пару, коли вона вийде з поїзду. Пара пройде шпаліром блакитних гортенсій. У шпалірі стоятиме прегарна статуя різьбаря Бурделя зі символом Франції.

Від Тріюмфального Луку до Люврy.

У дільниці Тріюмфального Луку вулиці прибрані як на небуденне свято. На алеї, що веде від стації Дофін до Луку 50.000 дітей стоятиме в рядах із анґлійськими хоругoвками. На площі Етуаль стоятимуть найкращі відділи війська у барвистих костюмах. Королівське авто проїде одною з найкращих алей світа від Тріюмфального Луку Елізейськими Полями до площі Згоди — під сам Лювр. Не можна уявити собі тої гри кольорів, що від зелені, неба, прапорів і квітів розсипалася на цьому просторі. Навіть із старого трохи припорошеного Парляменту поздіймали золоті стріли, що псували естетику цілости. У перспективі трохи в бік ро[illegible]маєний на вітрі велитенський анґлійський прапор (1575 метрів!) на висоті третьої плятформи (250 м. над землею!) вежі Айфля. У хвилині, коли англійський король приїде у Париж, той прапор підтягнуть на щоглу і випустять над місто 10.000 голубів.

Шатро, різьби і світла.

Над Сеною напроти міністерства закордонних справ вибудували друге шатро — біло золоте. У ньому долівка вся у мозаїці. Королівська пара переїде на другий бік Сени, так начебто це була Венеція, білим човном клясичної простоти з білим бальдахимом. Над берегами Сени стоять ріжні різьби — химерних потвор, граціозних і легких. Від XVI. віку парижани люблять такі подоби і завсіди, коли мають приймати небуденних гостей проявляють багато фантазії у таких прикрасах. Та вже найбільші майстри вони у світляних ефектах. Париж уночі стократно гарніший від тисячі світел, ламп і штучних огнів, що перелітають по небі у найгарніших кольорових арабесках. Коли королівська пара вийде на дах Опери на перерві оперової вистави, вона побачить каскаду світел — у казковому місті. Вся Сена тремтітиме бенгальськими вогнями.

Нові королівські апартаменти.

Король і королева мешкатимуть у Палаті Д'Орсе. Французький уряд приладив зовсім наново той старий будинок, нанявши кілька тисяч робітників, що під проводом найкращих архітектів мали його змодернізувати. Палата побудована в 1850. р. зберегла свій стиль „другого цісарства“, її тільки відмолодили, наче 80-літню даму, що хотіла показатися в ролі молодої. Найтяжча справа була із внутрішньою вигодою, комфортом. На перерібку старих стін і кімнат пішло 500 тон заліза, цегли та вапна, 35.000 м. електричних каблів, 3.500 м. каналових рур, 22.000 м. усяких складових частин у звязку з освітленням. З найкращих історичних музеїв Версалю, Фонтенебльо, Шантії та Бове уряд переніс стилеві меблі, образи, килими, дорогоцінні цяцьки, щоб прибрати ними королівські апартаменти.

Деякі кімнати.

Перша передкімната вся червоно-золота з ґобелінами та образами Делякруа, Жеріко, Констабля. Друга жовта передкімната це малий музей комод, консолів, годинників, дзеркал і стилевих свічників. Там завішені портрети королеви Вікторії, дітей Карла I. та Едварда VII. — кисти Вінтергальтера, Бастіен Лепажа, Ван Дайка. З ротунди одні двері ведуть до „малого сальону“ — короля і до другого — кімнати королеви, де вони вранці будуть їсти снідання. Поруч буде окрема кімната для кухаря з готелю Крійон, що буде щоранку підготовляти традиційний „брекфест“ (снідaнок). Королівський кабінет увесь у стилі ампір. Тільки на старинніім столі поруч клясичної лямпи — апарат радія і два телефони. Один телефон безпосередньо получений з королівською палатою в Льондоні. У глибині під альковою ліжко з музею Фонтенебльо. Кажуть, що на ньому спав колись Наполеон. У стіні [illegible]азничка з ванною з позолоченої мозаїки.

Ліжко Марії Антуанети.

Поруч кімната королеви. Хоч за оригінальність ліжка Наполеона не можна ручити, то нема сумніву, що англійська королева спить на ліжку Марії Антуанетти. Стіни кімнати обиті ясно-зеленим шовком, прикрашені образами з життя дітей — найбільших світових мистців. Деякі з них висіли над столиком королеви Марії Люізи. Комода Людовика XVI. сама оцінена на півтора міліона франків. Ванна королеви зі срібної мозаїки. Парк на Ке д'Орсе занедбаний довгими роками перетворився в чарівний затишок. Є тут троянди, водограї, анґлійські травники. Його видко з вікон їдальні, що має 120 крісел. Зате зверха будинок міністерства виглядає суворо скромно — тільки відчищений, а не перероблений. На ньому за ввесь час побуту короля висітиме тільки єдиний прапор — анґлійський.

Найстрашніша армія муравлів.

Бразилійський дослідник ґр. Квікерез зорґанізував наукову виправу до пралісів у Ріо Пара, щоб дослідити невідомі рослини у закутках, куди рідко доходять люди. Великою подією в цій виправі була звістка місцевого провідника „ґавчо“ (пастуха худоби на степах), що з недалекого лісу суне ціла армія — муравлів. Здавалось би, що люди узброєні у всяку зброю, з якою сміливо воюють проти найбільших звірів не потребують боятися комашні під ногами. Сам провідник виправи був тої думки, що Ґавчо переборщує і що можна з табором залишитися на місці. Коло півночі почали коні проявляти неспокій та іржати. Індіяни, що супроводили виправу оглянули зі смолоскипами найближчі місця, а коли перейшли добрий кусень дороги зняли крик „муравлі“! З табору вибігли за ними люди над потік і вже у перших променях досвітку побачили, як з недалекого лісу посувається вперед величезна жива смуга. Виглядало це так, якби трава рушила. Міліярди чорних муравлів ішли вперед, як армія.

ЖИВИЙ ПОТІК.

Ціле щастя, що потік відділював людей від тієї страшної пливкої маси. Але вода не стримала муравлів. Далековидами можна було доглянути, як вони підготовлялися до походу вбрід. За якийсь час вода потоку перемінилася в чорнило: воду вкрили муравлі. Вода поривала їх і розривала; зпід води якісь інші тварини стягали їх своїми пащами, а проте туга стяжка не зменшувалася, а згущувалася, якби творила щораз міцніший міст. Мандрівники підготовилися до атаки, щоб знищити ті, які переправляться на другий беріг. Самі ноги у грубезних чоботах не помагали; ціпки з гострими кінцями не могли розігнати цих вїзливих комах, що сунули щораз густішою хмарою. За якийсь час їх було сті[illegible]ки, що людські ноги чалапали в них як у боло[illegible]. Укуси від таких муравлів дуже болючі. Др. Кві[illegible]керез мусів ужити останнього способу, щоб р[illegible]тувати табор і при помочі бензини розлив ог[illegible] довкола табору. Сморід від міліярдів муравл[illegible] які шкварилися був страшний, але вони так[illegible] серед огню не зупинялися в поході.

ЗОВСІМ ЯК ВІЙСЬКО...

Зовсім як військо, на яке натиснули з одно[illegible]го боку, муравлі обійшли всі місця, де горі[illegible] почали обходити табор з інших боків, [illegible] обручем. Їх припливало щораз більше. Люди н[illegible] могли вже втікати з табору, якби і хотіли [illegible] залишити все добро. Треба було копати [illegible] довкола. Муравлі падали до глибоких [illegible] виповнювали їх і по трупах одних [illegible] вверх, щоб перейти на другий бік.

18 год. боронилися мандрівники перед [illegible] непокомих, що зажерливо перли на них, [illegible] хотіли зїсти всіх до тла. Щойно після того [illegible] прийшла їм підмога від далеких фармерів, [illegible] довідалися від пастухів про цей наступ, [illegible] шили на своїх автах з поміччю. Вони мали [illegible] сіб, як зливати землю бензиною і підпал[illegible] траву так, щоб муравлі зрозуміли свою [illegible] біль. Тільки одна десятина муравлів верну[illegible] назад до пралісу. Учасники цієї виправи [illegible] дають, що ніякої небезпеки від [illegible] можна рівнати з походом муравлів, які [illegible] лишають нічого на своїй дорозі — ні трав[illegible] ро[illegible], ні людських тіл.

—o—

ЛЬОС ПРИНІС НЕЩАСТЯ.

Цікавої долі зазнав один льос [illegible] льотерії. Число льосу 131.313 уважали [illegible] нещасливим. Власники цього льосу, [illegible] припадком, попадали в ріжні нещастя, [illegible] ли якусь недугу, останній власник льосу [illegible] від божевілля, що його дістав на тлі [illegible]. На лихо той льос ніколи не виграв. Тепер [illegible] раз той льос виграв 100.000 пенґів. Але і з[illegible] випадку цей льос приніс нещастя, бо [illegible] власник, убогий вирібник із радісного [illegible]шення помер нагло на серцевий удар. [illegible] пенґів одержала рідня.

—o—

ЛИХОВІСНЕ ВЕСІЛЛЯ.

В англійській місцевости Ґіт двічі [illegible] перервати той самий шлюб. Спочатку [illegible]чання 24-літньої дівчини упав від [illegible] мертвий священник, а вдруге від такої [illegible]сії вмерла в церкві мама молодої. Молода [illegible]ла нервовий розстрій.

—o—

КОРАБЛЕВА ШРУБА ВБИЛА ПЛИВАЧ[illegible]

Трагічний та незвичайно рідкий [illegible] трапився недавно в Лідо. 17-літня сту[illegible] Трієсту плавала довкола моторового [illegible] одній хвилині пасажири почули [illegible] крик. Вода довкола човна була червона. [illegible] пасажир миттю ускочив до води та[illegible] нещасливу студентку, якій кораблева [illegible] відтяла праву руку. Лікарі нічого не [illegible] в пів години студентка померла.

—o—

ВУЛИЦЯ ІЗ ХЛІБА.

У Голівуді підготовляють історичну [illegible] „Якби я був королем“ у головній ролі з [illegible]дом Кольманом. Кольман має там грати [illegible] славного французького поета Франсуа [illegible] „короля волоцюг“. Треба теж у фільмі [illegible]ти облогу Парижа, як юрба рве камені з [illegible] і як каменюками з мурів обороняються [illegible]ці міста. Камені зробили з ґуми, але ґум[illegible] скакувала від голов і предметів так, що [illegible] на боротьби вийшла комічно. Тоді режисе[illegible] думав вихід: камені зробили із хліба. [illegible]явити собі, кілько треба було цього хліба [illegible] виложити ним вулицю! Але фільмові [illegible]ці це сучасні королі, які не рахуються з [illegible]ками. Якби таку фільму ставили в місті, [illegible] сячі безробітних, хліб під ногами [illegible] пропав би надурно.

ВЕСЕЛЕ

НЕСПОДІВАНКА.

Один приятель проводить другого [illegible]. Під вікнами його дому зупиняється і [illegible]

— Подивися... вломник лізе до твоєї [illegible]ні... Треба покликати поліцію!

— Ні... сиди тихо... нехай лізе. Моя [illegible] буде переконана, що це я... Почекаймо [illegible]ну... побачиш, як вона кине на нього [illegible]вного чимось гострим! Нехай бандит [illegible] несподіванку!

У справі українсько-німецького та німецько-українського словника.

Комунікат ч. 4.

До замісцевих співробітників і тих, що хотіли би приступити до співпраці з Словниковою Комісією при УНІ в Берліні, звертається Комісія з таким покликом:

З уваги на ферії прохаємо використати побут серед простолюддя для призбирання словникових матеріялів, а саме:

а) з ділянки народньої астрономії (терміни на означення поодиноких зір, зоряних констеляцій, планет, народне календаріюм і т. п.);

б) з ділянки географічної терміноль́огії (народні терміни на означення гір, долин, вод, лісів, піль і т. п.);

в) з ділянки зоольогічної та ботанічної терміноль́огії (народні назви звірят, ростин);

г) з ділянки хатнього побуту (назви домашніх приладів, занять, сусідського життя, звичаїв та обрядів і т. п.);

ґ) з ділянки господарського побуту (назви господарських занять і звичаїв, господарського приладдя та його частин і т. п.);

д) з ділянки народнього мистецтва й ремесла (народні терміни з ділянки різьбарства малярства, писанчарства, народніх ремесел: ткацтва, гончарства, столярства, ковальства, шевства й ін.);

е) родинної терміноль́огії (назви членів сімї, приймаків, хресних взаємин, посвоячення і т. п.).

Кожне гасло виписуємо на окремій карточці з відповідним поясненням (по змозі з німецьким перекладом), зазначуючи пильно наголос та місце й дату запису.

Матеріяли пересилати на адресу Словникової Комісії при УНІ'

Матеріяли пересилати на адресу Словникової Комісі при УНІ.:

Ukrainisches Wissenschaftliches Institut,
Wörterbuch. Berlin C 2, Breitesti. 36.

—o—

Офіційний комунікат про анґльо-французькі розмови в Парижі

В четвер в годині 18.30 появився в Парижі урядовий комунікат такого змісту:

При нагоді візити британської королівської пари мін. Галіфакс розглянув з прем. Даладіє і мін. Бонне цілу міжнародню ситуацію та питання, що зокрема інтересують оба краї. Підчас цих розмов, що пройшли у питомій для франко-британських взаємин атмосфері взаїмного довіря, міністри ще раз висловили спільну волю дальше вести акцію успокоення й поєднання та ствердили, що вповні збережено гармонію поглядів, устійнену підчас візити французьких міністрів у Льондоні 28. і 29. квітня цр.

—o—

Що писало „Діло" 50 років тому.

Понеділок, 23 (11) липня 1888.

ЕКОНОМІЧНА КРІЗА

У всіх краях Европи чути загальний жаль на сучасне економічне положення. Кажуть — Европа перебуває тепер економічну крізу, яка дотикає рівно всі стани, особливо ті, що живуть з праці рук. Одною з причин і то певно не підрядних такого невідрадного положення є страшна дешевість хліборобських продуктів на всіх майже европейських торгах. Ця дешевість довела до зубожіння хліборобів, які творять у деяких краях перевагу, а в деяких дуже значну частину населення. Вбогість хліборобської кляси спричинила зменшення сили купна взагалі і тимсамим зменшення попиту за багатьома предметами, які певно знайшли би збут, якби загальне економічне положення було краще. Так за зубожінням хліборобства прийшло зубожіння промислу та промислової продукції і всіх тих, що працюють на полі тієї продукції".

Після такого вступу зреферована книжка професора д-ра Серінґа з Бон, який твердив, що причиною тієї европейської крізи є американська конкуренція у збіжевій продукції.

ФОНЕТИКА.

„Буковини" ч. 13. появилося напечатане фонетичним правописом. Редакція пояснивши своїм читачам в популярний спосіб зміну свого правопису заявляє, що від тепер таким правописом видаватимуть „Буковину" та всі буковинські видання для народу.

ЯНІВСЬКИЙ ЦВИНТАР У ЛЬВОВІ.

„Нове львівське кладовище на янівському передмісті відкриють дня 5-го н. с. серпня. Посвячення кладовища довершать парохи церкви св. Юра і костела св. Анни.

Хроніка Совітської України.

„СПРАВА ЧЕСТИ".

В даному разі говоримо про Інститут мовознавства Академії Наук УССР, а справою чести для нього є випустити до 1. грудня року 1938 перероблений і доповнений російсько-український словник. Що для цього потрібне? Глибоко вивчити народню живу українську мову; для цього при Інституті працює спеціяльна група лаборантів, досліджуючи і збираючи нові слова з української живої мови. Зібрано вже понад 20 тисяч нових слів, що ввійдуть до словника. Потрібне потрібно глибоко вивчити мову братнього російського народу. І нарешті очистити українську мову від буржуазно-націоналістичних тенденцій. Ось і все. Правда, це все, так би мовити, тільки квіточки, робота наоспіх, бо справжні ягідки звляться аж у 1939. році, коли має вийти з друку цілком уже новий російсько-український словник у двох томах. Приладять теж новий „не шкідницький" український правопис.

На фотографії великого фізично-культурного свята на Київському величезному стадіоні, що звався торік стадіоном імени Балицького, а тепер зветься стадіон імени Єжова (для тих, хто знає Київ — на теренах колишньої сільсько-господарської вистави 1913 року) кілька тисячний колектив українських фізкультурників вишикувався, утворюючи собою великий напис: „Привет великому Сталину!" Це із словника нової живої української мови.

ДО 125-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ШЕВЧЕНКА.

В київському будинку музею Шевченка приготовляються до відзначення ювилейної дати. Працівники музею готують збірник картин для ілюстрацій радянських малярів до творів Шевченка. Харківські малярі працюють над копіями оригінальних картин Шевченка, його автопортретів для цього музею. Щоб уточнити та доповнити окремі відомости про життя і творчість поета працівники музею виїздять до Москви, Ленінграду та інших міст. Зокрема зберуть додатковий історичний матеріял про звязки Шевченка з передовими представниками російської літератури, Чернишевським, Белінським тощо. Як відомо, цей духовий звязок Шевченка з російськими письменниками найбільше цікавить совітських його дослідників, це найулюбленіша їхня тема. Звичайно вони не згадують таких виразів Белінського з приводу засудження Шевченка на заслання: „Віра творить людей з ослів та бовдурів, вона може зробити і з Шевченка мученика за волю, та здоровий розум мусить вбачати в Шевченкові осла, дурня і паскудника".

Новий орган Хрущова „Советская Украина" теж уважав за свій обовязок присвятити навіть передову статтю Шевченкові й його звязкам з російськими письменниками, Чернишевським, Добролюбовим, Некрасовим і дійшла навіть до того, що приписує їм нібито завдяки їхнім заходам викуплено Шевченка з кріпацтва.

Характеристичне, що коли Шевченка викупили, Некрасову було 17 років, Чернишевському 10, а Добролюбову 2 роки. Отже участь у викупленні Шевченка двохрічного немовляти залишається на сумлінні Хрущова... Та що там, „для хахлов і так сойдьот!"

ЗАГАДКА.

Поміж Лаврською дзвіницею і срібними стрілками Андріївського собору, створеного за рисунками Растреллі, піднеслися робітничі бу-

МИХАЙЛО МОЧУЛЬСЬКИЙ. 28

З останніх десятиліть життя Ів. Франка

(1896—1916.)

(З приводу роковин смерти поета).

XIII.

ПОЕЗІЇ САМІЙЛЕНКА.

В 1904 р. Франко редагував мої переклади з чеської мови творів Юлія Заєра, що вийшли п. з. „Легенди". В 1905 р. ми займалися виданням поетичної спадщини молоденького поета Олександра Козловського, якого талант Франко прибирав я. Рукописами, що були у Франка, ... з рукописів та ввесь життєписний матеріял прибирав я. Рукописами, що були у Франка, я користувався для написання біографічно-літературного нарису про Козловського на основі зібраного мною життєписного матеріялу, а потім я ввесь рукописний матеріял і свою статтю про Козловського дав Франкові, той вибрав з поезій Козловського ті, які вважав гідними друку, ошліфував їх, як слід, написав на основі моєї статті, яка щойно у 1906 р. була викрукована у Наук. Збірнику, присвяченому проф. Мих. Грушевському, і додав від себе біографію Козловського з описом його спадщини. Так повстала книжечка, якій я вже сам дав наголовок „Мірти й кипариси". Книжечка вийшла у світ у 1905 р. накладом „Українсько-руської Видавничої Спілки".

ЗБІРКА САМІЙЛЕНКА.

В 1906 р. ми видали накладом тієї Спілки збірник поезій Володимира Самійленка. Нам давно хотілося мати збірник поезій цього поета, тим більше, що книжечка „З поезій" видрукована у Києві 1890 р. була в Галичині бібліографічною рідкістю тай не давала повного образу творчости Самійленка. Франко намовив мене зібрати його твори. Але якже було збирати мені чужі твори, коли їх автор був безприкладно байдужий до них? Отже треба було приступити до редакції поезій Самійленка так, як би автора й не було поміж живими. Я перш усього позичив у Франка київський збірничок і переписав з автографів поезії, що зберігалися у нього й були колись призначені Самійленком для видання їх у Львові осібною книжечкою, або які недавно появилися у „Л.-Н. Віснику". І здобувши тим способом основний камінь, я взявся до будови. Переглянув я докладно галицькі й українські видання, де друкувалися поезії Самійленка, позводив з них копії і устійнив їх тексти та дати написання, опісля вже й упорядкував їх хронольоґічно до друку. Дуже помічним був мені у розслідженні авторства поезій Фелїв Матушевський, який жив під той час у Львові й редаґував аґітаційні метелики. Він то, чи за його спонукою Сергій Єфремов, не памятаю добре хто саме з них, надіслав був навіть мені з Києва рукописний зшиток поезій Самійленка, повернений цензурою, яким я й покористувався якслід при остаточній редакції збірника до друку. Коли-ж Франко у своїй передмові до збірника написав, що Самійленко мені „з усякою готовістю уділив усіх жаданих інформацій", то поправді не так ідеально було, як він написав. Я писав лист за листом до Самійленка, натискав на нього через Михайла Коцюбинського, але Самійленко мовчав, як би річ ішла не про його поезії, тільки про його ворога. Аж коли збірник був зладжений і друкувався, я несподівано дістав від нього листа, в якому він писав, що за всяку ціну я мушу пропустити поезії видруковані у „Складці" Біликовського п. з. „Посвята Зинаїді Р-ській", навіть, якби вони були вже видруковані, бо інакше він спинить друк книжки. На щастя згадані поезії були зложені, але не видруковані, я вволив волю автора і книжка друкувалася далі вже без перешкоди. Коли вийшла, автор був задоволений і з тексту і з хронольоґії поезій. Заголовок книжці „Україні" дав Франко, який займався її коректою і друком. Такого заголовку бажав собі Самійленко колись, коли раніше збірка його поезій мала друкуватися у Львові і тому Франко дав його теперішній збірці.

ської мови" — от звичайна собі відповідь представників шкільної влади, якщо з ними заговорити про наукові програми української мови в народніх і середніх школах. Про абсурдальність такого непедагогічного погляду не варто навіть говорити. Він не гідний поважної дискусії. Так начеб то програма науки й методика навчання української мови одне й те саме. Програма науки й методика навчання — це зовсім дві ріжні педагогічні справи, одна від другої майже незалежні. Якщоб навіть і так, то інша буде методика навчання в українській школі польської мови, бож це не рідна мова українських дітей і молоді та зовсім інша їхньої рідної мови, української.

Де є український учитель, що знає літературну українську мову, там дає він собі якось та мусить давати раду і без офіціяльної програми. Але де такого вчителя нема та — навпаки — є вчитель, який щойно від шкільних дітей учиться місцевої „руської" мови, там, легко собі уявити, як виглядає у практиці наука „літературної" української мови... А виглядає вона так, що вчитель часом дещо побалакає з дітьми „по руськи", діти прочитають дещо з книжок у галицькім польсько-українськім макаронізмі та на цім і кінець науки рідної української мови.

Такий стан виховання й навчання молодого українського покоління є образою національної гідности всього українського народу. Нарід, його національна політика повинні змагати до того, щоб покласти край такому педагогічному дивоглядові XX. століття, такому грубо непедагогічному експериментові.

Педагог.

Зміцнення англійсько-французького союзу.

Побут англійської королівської пари в Парижі став нагодою до голосної маніфестації французько-англійської дружби. Гучне, просто блискуче прийняття, що його париська вулиця зготовила британським суверенам, є виявом щирої симпатії франц. народу до Англії і доказом, що уклад французько-англійських міждержавних відносин у ментальности французького народу глибоко закріплений. Промови, якими обмінявся англійський король Юрій VI з президентом Франції Лебреном, не лишають ніякого сумніву, що вузол англійсько-французької дружби в останньому часі ще затіснився.

„Мій діло — говорив король Юрій у відповідь на витальну промову президента Парижа — прибув сюди в 1903 р. і поклав основи під французько-британський союз, мій батько приїздив сюди у квітні 1914 р., щоб скріпити цей союз, який небавком потім дістав боєве хрещення. З черги приїхав сьогодні я, аби ствердити, що наш союз нічого не втратив на своїй силі і життєздатности".

А у відповідь президентові Лебренові король Юрій ще докладніше зясував мету своєї поїздки до Франції: „Булоб нам тяжко пригадати собі період, в якому наші відносини булиб тісніші... Довголітнє та тісне співробітництво доказало, що нами кермують ці самі ідеали. Оба наші народи мають таке саме привязання до демократичних засад, які найкраще відповідають їхньому природньому геніеві і проняті тою самою вірою в добродійства індивідуальної волі. Ми горді на цей наш політичний символ віри, що його визнаємо разом з іншими великими народами".

Не менше ясно виложив завдання французько-англійського союзу президент Франції Лебрен:

„У часі морального роздору, в якім находиться цілий світ, великі обовязки падуть на наші обидва народи, однаково проняті ділом поступу людства. Утримання мира в дусі пошанування міжнародного права не дасть погодитися ні з ваганням у виконанні обовязків ні з послабленням щоденного зусилля. Саме в цьому напрямі повинні бути скермовані в невгнутий спосіб наші тісно скоординовані думки. Ласкава присутність Вашого Королівського Величества на цьому місці є найціннішим свідоцтвом тої спільної волі, яка з кожним днем скріплює повну довіря симпатію обох країн, а також тісну співпрацю їхніх представників. Порозуміння між обома народами, тепер досконаліше, ніж колинебудь перелше, успішне на всіх областях, становить суттєвий елемент безпеки і згоди з найбільшою користю для цивілізації і мира".

В кінцевих уступах промов заявив король Юрій VI. (і подібно президент Лебрен), що „англійсько-французький союз не є експльозивний", або „проти когобудь звернений" та що навпаки — „горячим бажанням наших урядів є при помочі міжнародніх переговорів найти розвязку тих міжнародніх питань, які загрожують світовому мирові".

Опінія політичного світу не сумнівається, що запевнення англійсько-французьких друзів про їхні бажання утримати мир бодай на европейському відтинку — щирі і правдиві. Але відоме також загально і це виходить зі змісту промов короля Юрія VI. та президента Лебрена, що затіснення англійсько-французького союзу має на меті — власне в імя мира — стримати німецький та італійський експансивний розмах. Проти „римсько-берлінської осі" — тісний союз „великих західних демократій".

Сторонники англійсько-французького союзу впевняють, що відколи керма Франції є в твердих руках Деляліє, минули безповоротно часи тріюмфів фірера і дуче, що період несподіванок у роді загарбання Абісинії Італією та Австрії Німеччиною більше не повториться. Вказують також на перший успіх бльоку „великих демократій" проти „римсько-берлінської оси", а саме на стримання Гітлера від наступу на Чехословаччину. Очевидно, що бадьорий і союзно - сердечний тон, який тепер запанував у французько - англійських відносинах, матиме вплив на громадянські настрої в цілій Европі.

І якщо світова преса добре розуміє й оцінює нинішню ситуацію, то висилка Гітлером свого адютанта Відемана до Льондону з якимись запевненнями і пропозиціями до англійського уряду спричинена німецьким побоюванням за дальші наслідки англійсько-французької дружби...

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 17.

РІНА БАЛАГУРСЬКА.

4

Товариський зїзг.

(Докінчення).

Перейшов раз і другий раз покій, ще щось поміркував, а відтак зарискував:

— А якби я тобі ще до того додав 10 зол. на новий капелюх? перестанеш писати?

— Ні — стояла тверда відповідь.

— Га — як так — то пиши... Божа воля! — здвигнув раменами.

Ірка писала — день, два, три, бо треба було ще й переписати, а тут і лад у хаті треба всьому дати, пятеро дітей, то не байка! Чоловік вже не мішався до тої писанини. Бачив, що не дасть ради. Рукопис пішов на час і тепер прийшло те найприкріше: ожидання. Кожного дня хапала Ірка запопадливо газету, шукала за своєю новелею, або хоч за „поштовою скринькою". Але не було нічого. Іван бачив неспокій жінки, в душу сміявся, але назверх удавав, що про цілу ту справу забув. Минуло так дві неділі. За той час помістили вже кілька новель, але Ірка крутила на них лиш головою.

— Моя ліпша... Деж тут що погідного? В ось тій наприклад... або тут відбігає автор від теми, а тут знов... не вяжеться одно з другим... Критикувала, якби сама сиділа в конкурсовім жюрі.

Але раз глип: є до неї скринька поштова. І щож? ...пишуть, що написано грамотно, але требаб сильно підмалювати і т. д. Ірка опустила безрадно руки. І що то значить? Саме надійшов Іван.

— На читай, що то має значити?

Іван перебіг очима записку і засміявся.

— А то значить, що написала ти без правописних помилок. Бачиш, що таки тебе чогось в ґімназії навчили — жартував.

— Не смійся, але кажи, що то значить треба „сильно підмалювати" — допитувала ділово.

— А то значить, що письменник мусить бути і малярем. От ти так гарно умієш підмальовувати губки, то требаб і новелю — жартував.

— Ах так — розумію. Зараз підмалюю. — Хопила свій старий рукопис і стала листкувати. Іван дивився на схвильовану жінку все ще усміхаючись. „Вилікується раз на все — думав. Слава Господеві!"

А Ірка водила вже пером по папері, щось черкала, дописувала, поправляла.

— Чи ти гадаєш то поправляти, чи там підмальовувати? спитав вже затрівожений Іван.

— Авжеж — була коротка відповідь.

— І знов посилати? — питався огірчений.

— Егеж! — відбуркнула жінка.

— Та щож ти поправляєш? — запитав вже з одчаєм.

— Ось послухай — ходи ближче — кивнула йому рукою запрошуюче.

— Послухай, тут допишу так:

„Іван Тиранський був колись записаний на медицину, але що сирим мясом дуже гидував, кинув все і переписався на фільософію".

— Алеж — зажди, Ірусь — голубко — перебив їй Іван — та що ти робиш? що тут спільного має ціла подія з сирим мясом і з факультетом, що собі вибрав твій герой? — розвів руки Іван.

— Не треба ніякого звязку, йде про те, щоб було підмальоване. Я недавно такий самісінький звязок бачила в якійсь новелі і добре було, все в порядку. Зажди, а тут так: „Іван носив 41 ч. черевиків, а повинен був носити 42 — бо мав на великім пальці нагніток. Це йому псувало раз-у-раз гумор, і відбивалось некорисно на його підвладних..."

— Ґвалту, рятуйте — та пощо той нагніток! Ірка — чи ти направду хочеш у той спосіб цілий рукопис поправляти? — заломив руки Іван.

— Менше-більше — потвердила незрушено нічим Ірка. Тобі це не подобається?

— Чи подобається? Чи ти з глузду зїхала, та цеж не має ніякого сенсу. Дай спокій, Ірку: возьми ті 50 зол. від мене, нехай то буде твоя літературна нагорода... від мене. Добре? Іван з надією в голосі сказав це останнє „добре?", бо Ірка вже заткала каламар, зложила рукопис і махнула зрезигновано рукою.

— А нехай буде по твому!... Але...

— Що таке? — спитав неспокійно Іван.

— А тих 10 зол. ще, що ти тамтого разу обіцяв на капелюх — вже не даш? — спитала з невинною міною.

— Ти не забула? Ото пех! Ні, голубко, треба було брати тоді, як я давав. Тепер я вже даю тобі тільки літературну нагороду, яку призначив часопис. Ти не тільки сама намучилась, але і мені впав тяжкий тягар із серця

—o—

— **Хто виграв на льотерії?** Минулого четверга впали такі головні виграні: 125.000 зл. на ч. 53377, 25.000 зл. на ч. 27393, 10.000 зл. на ч. 30200, 2.000 зл. на ч. 14854, 68207, 70200., 1.000 зл. на ч. 28204, 46047, 52287, 68008, 74055. 500 зл. на ч. 6348, 13827, 17116, 23549, 27154, 32492, 53065,57507, 97999, 134980.

— **Запис до високих шкіл перед військовою службою.** Згідно зі зневелізованим законом про загальну військову службу абсольвентів гімназій і ліцеїв покличуть в осені до військової служби. Міністерство освіти звертає увагу, що абітурієнти повинні записатися до високих шкіл, якщо думають опісля студіювати. По записі такі студенти дістануть від ректоратів відпустки, щоб могли виконати військову службу. Зате в осени 1939 р. будуть могти студіювати вже без запису.

— **Львівська хроніка.** При вул. Янівській наїхав трамвай на Р. Вавську, яка потовклася. — Е. Крижановський повідомив поліцію, що його 15-літній син Мечислав вийшов з хати і не вернувся дотепер. — За крадіж і зловживання засудив суд Болеслава Йосифа Піркгардта на 3 роки вязниці і Романа Крулікевича на 2 роки вязниці. Обa засуджені були членами „Фаланги".

— **Краєва хроніка.** У Дрогобичі кинувся під поїзд 50-літній інжинір емігрант Михайло Миронов, б. професор хемії університету в Києві. Миронов працював у рефінерії „Нафта" як помічник машиніста. По 18-ох роках праці важко занедужав, а до того покинула його жінка з дитиною. — В Зимній Воді 19-літній слуга Щурківського Банах зранив важко ножем робітника Германовича, який помер. — 23-літня К. Стшелецька з Кремянця намагалася скінчити самогубством. — У селі Жиличин пов. Луцьк підчас копання криниці в Якова Шевця земля присипала 40-літнього Якова Ульмана, який згинув. — Під селом Омельно пов. Сарни грім убив 55-літнього А. Грабовського. — В селі Стишин пов. Луцьк втопився в р. Стирі підчас купелі 19-літній Василь Семенюк. — Дня 19. ц. м. вибухла одночасно пожежа у двох місцях Городенки внеможливлюючи рятункову акцію. Згоріло три стодоли. Це вже третій випадок протягом тижня. — У Щитівцях пов. Заліщики грім убив під деревом 20-літнього Федора Кутрика і 26-літнього Миколу Григоришина з Кузь товець.

— **Вбивство у віллі в околиці Варшави.** Минулої ночі невідомий вломник дістався вночі до віллі Едварда Кростовського у Ґлоґові під Пясечном. Підозрілі шелести збудили вночі Кростовського, який завважив мужчину, що витягав годинник з нічної шафки. Кростовський вискочив з ліжка і схопив грабіжника за руку, але саме тоді розглягся револьверовий стріл і Кростовський упав на землю. Вбивник утік, ранений за хвилину помер. Поліція устійнила, що грабіжник дістався до віллі крізь відчинене вікно перетинаючи ножицями дротяну сітку. Поліція здогадується, що Кростовського вбив 26-літній Евген Козьол, засуджений на 5 років вязниці, який 15. ц. м. утік підчас перевоження до вязниці.

— **Ґен. Загурського суд признає помершим.** Польська преса пише, що в одному з найближчих чисел „Монітора Польского" появиться рішення окружного суду у Варшаві того змісту, що суд признав ґен. Загурського помершим.

— **Клопіт 15-ох адвокатів.** Процес доц. д-ра Цивінського потягнув за собою низку дальших судових процесів. Незалежно від акту обвинувачення, що його внесло 15-ох адвокатів, оборонців д-ра Цивінського, проти польського письменника Мельхіора Ваньковича за зневагу, прокуратура притягнула до відповідальности всіх цих 15 адвокатів за зневагу суду. Цієї провини мали допуститися підсудні в касації проти присуду на доц. Цивінського гострою критикою представника трибуналу Зборовського, який проводив розправою проти доц. Цивінського. Двох адвокатів, які підписали касацію, уже переслухав прокуратор.

— **Дві копальняні катастрофи.** В копальні „Вавжин—Вавель" у Руді завалилися минулої середи боки хідника у глибині 417 метрів і присипали 16 людей. По двогодинній рятунковій акції вдалося видобути 12 засипаних робітників, з яких один згинув, 10 легко ранених. Двох робітників дотепер не відкопали. — В копальні „Реден" у Сосніվці вугілля присипало трьох робітників, з яких один згинув.

— **Вибух кітла і динаміту.** В ректифікації „Гуґо Канторович" у Познані вибух минулої ночі котел з вином. Завдяки негайній рятунковій акції пожежної сторожі і робітників вогонь злокалізовано. Вибух знищив понад 600 літрів вина. Один з робітників має попарену руку. — Недалеко Бальтімор дійшло до вибуху у складі динаміту. 5 робітників убитих, 15 ранених.

— **20 осіб згинуло від громів.** У несьвежському повіті громи вбили цього літа 20 осіб, а других 20 поразили. Найстарші люди не памятають такої великої кількости смертних випадків і пожеж від громів.

— **Відважний летун-міліонер глухий.** Американська преса описує життя міліонера летуна Юза, який облетів довкола світа. Юз дістав по батькові 17 міліонів долярів, студіював у кількох школах, але ніодної не скінчив. Міліонер Юз від уродження частинно глухий.

— **Великий процес проти фільмових продуцентів.** На внесок ґенерального прокуратора Камінґса перед федеральним судом у Ню-Йорку почався процес проти 8-ох найбільших фільмових підприємців. Прокуратор закидає підсудним, що змонополізували у своїх руках усі фільмові підприємства та ставлять перешкоди у продукції й експльоатації фільмів інших підприємств. Метою процесу привернути свобідне суперництво в усіх ділянках кінематографічного промислу і скасувати перевагу великих фільмових виробництв над меншими. Процес викликав негайну реакцію фінансових кол і тому курс акцій великих фільмових підприємств упав на біржі.

— **Страшні наслідки землетрусу у Греції.** Населення Аттики, що її навістив вночі з вівтірка на середу землетрус, живе далі в переполосі, бо підземні струси повторяються, хоч уже не такі сильні. Заскочені землетрусом у сні мешканці сіл і містечок Аттики вибігали на вулиці. Внаслідок землетрусу завалилося багато домів, де розігралися драматичні сцени, бо батьки з нараженням свого життя шукали за своїми дітьми. І так один учитель згинув під звалищами дому, бажаючи врятувати свою дружину і дитину. Землетрус знищив залізничий шлях у віддалі 62-ох кільометрів від Атен так, що поїзди мусять обіздити окружною дорогою і приїжджають з опізненням. Двірець на стації Малякаса знищений, сейсмографи астрономічної обсерваторії в Атенах теж. Число вбитих сягає 50 осіб, ранених до 180. Землетрус знищив вязницю Оропос, під звалищами якої згинуло пятьох поліцаїв, пятьох було ранених. Здогадуються, що згинуло теж кільканацять вязнів. Підчас катастрофи 500 вязнів намагалися втекти, але їм унеможливили втечу. На місце катастрофи виїхали відділи війська і Червоного Хреста. Осередок землетрусу находився у північній Аттиці, 45 км. від Атен і на каналі Еврипос.

— **Будова памятника для летунів.** На спортовім стадіоні в Ковні починають в найближчому часі будувати памятник для двох литовських летунів Даріюса і Ґіренаса, які згинули трагічною смертю у Сх. Прусії перелетівши Атлянтійський Океан. Памятник, проекту одного з найвизначніших литовських різьбарів матиме 23 метри висоти.

— **Сезон летів понад Атлянтійський Океан.** Ню-Йорська преса пише, що по перелеті Юза починаються пробні лети вісьмох літаків, що належать до трьох закордонних летунських товариств. Усіх летів понад Атлянтійський Океан буде в цьому сезоні 57. Лети започатковує Англія, за нею піде Німеччина, Франція і вкінці Злучені Держави.

— **Наймолодший „парлямент" на світі.** Масові „чистки" в СССР. довели до того, що щораз то менше можна побачити старших людей. Доказом того є вік послів до „парляменту" найбільшої совітської републики РСФСР. На 727 послів лише 190 має понад 40 років, 10 послів не має навіть 20 років, 57 має від 21 до 25 років. Большевиків, які боролися підчас громадянської війни в роках 1917—1922 р., творили червону армію й орґанізували совітську державу, вистріляло ГПУ на приказ Сталіна.

Прикрі друкарські помилки попали у статтю проф. В. Сімовича про пок. проф. М. Трубецкого п. з. **„Велика втрата для мовознавства"** („Діло" ч. 156). У першій шпальті 11. рядок знизу речення „Система фонем, себто звукових типів у поодиноких мовах" треба читати **як пояснення у скобках речення попереднього.** У другій шпальті замість **„У своїх фонольогічних працях"** надруковано помилково: „фрекольоґічних". — При цій нагоді згадаємо, що пок. проф. М. Трубецкой був професором у віденському університеті від 1922 року.

— **Жіночі недуги.** Автори класичних підручників про жіночі недуги підчеркують корисне ділання природної гіркої води ФРАНЦІШКА ЙОСИФА, теж у ділянці своєї практики.

Таємниця інжиніра З. В однім вибагливім пансіоні в Закопанім мешкали молоді і гарні пані з Варшави. Між панями в пансіоні найбільшою симпатією тішився молодий інж. З., який був прегарним товаришем прогульок. Інж. З. запрошував пані на далекі прогульки у гори і все віддавав їм до вжитку свій вигідний наплечник. Кожний знає, яка приємність оглядати види Татр, одначе пані напевно воліють не двигати тяжких наплечників. Інж. З. з усміхом випоєвував наплечник приналежностями своїх товаришок, які хоча раді, все докучали йому, що він буде пізніше „сопіти". Та всі чимало здивувалися, коли інжинір ішов з тяжким наплечником увесь час зовсім легко, без труду і без сліду поту на лиці. Вернувшися до пансіону пані і панове окружили пана інжиніра та почали його просити, щоб зрадив таємницю своєї свіжости і такої подивугідної витривалости в часі останньої прогульки. Інжинір з усміхом показав їм невелику червону коробку і малий флякошик. „Ось це ціла таємниця. Коробка пудру „СУДОРИН" і плин „СУДОР" Ап. Ковальського. Вони запевнюють мені свіжість тіла і зберігають ноги перед відпарами. Підіть і Ви за моїм прикладом і на другу прогульку заобіться у ці предмети, тоді втома і піт напевно зникнуть, як за дотиком чарodійної палочки."

—o—

Відозви й комунікати.

КОМУНІКАТ ДІЛОВОГО КОМІТЕТУ „СВЯТА ХРИСТІЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ".

Діловий Комітет „Свята Христіянської України" повідомляє, що ювилейні проповіди і бюлетин уже розіслані всім парохіяльним урядам. Інші ювилейні видання будуть вислані 23. ц. м. збірними посилками до деканальних урядів, звідки Всч. оо. відберуть собі призначений на кожну парохію матеріял. Усі посилки повинні бути на місцях уже 26. ц. м.

Подаємо спис видань, які досі появилися.

1) **Світло з неба в Україні** — найкраща й найбагатша змістом книжечка про славну подію охрещення Руси-України. Кольорова вінєтка, 64 стор. друку, багато ілюстрацій — ціна тільки 50 сот. У великі всенаціональні роковини повинна ця книжечка находитися в кожній українській хаті.

2) **З нами Бог** — матеріяли до уладжування ювилейних академій у 950-ліття хрещення Руси-України. 52 стор. Ціна 1 зол.

3) **Цим знаком переможеш** — ювилейні проповіди на торжества, звязані з 950-літтям хрещення Руси-України. 72 стор. Ціна 1 зол.

4) Б. Кудрик: **Блажен муж,** мотет, слова Т. Шевченка; **При шелесті стягів і лент,** слова Уляни Кравченко. Ноти, ціна 2 зол. Оба твори на мішані хори.

5) **Ювилейний пропаґандивний афіш** — ціна 10 сот.

6) **Нова радість** — ювилейний молебен на 950-ліття хрещення Руси-України. Ціна 10 сот.

Образи хрещення, медалики, відзнаки,наліпки і т. п. появляться в найближчих днях. Замовляти: Діловий Комітет „С. Х. У.", Львів, вул. Новий Світ 22.

З кіна.

КІНО „ПАЛЯС": „ШЕЙК".

Давно небачений у нас Рамон Наварро знову зявився на екран: Одягли його в арабський бурнус і сказали грати таємничого володаря пустині з преніжним серцем. До Арабії приїжджає ексцентрична родина з іще більше ексцентричною донькою, що шукає за найкращим конем до перегонів. Коли її кінь побе на перегонах коня її нареченого — якогось анґлійського льорда, тоді вона не вийде за нього заміж. Шукаючи за таким конем вона вибирається у рисковну пригоду, як завсіди відважна. Але один молодий еспанський ґраф, вихований в Арабії, переодягнений за араба, аранжує в порозумінні з іншими арабами та шейком напад на анґлійців і відвідини буцім-то в шейка на те, щоб з анґлійкою... взяти шлюб.

Банальна фільма огіркового сезону, в якій нема навіть гарних краєвидів.

—o—

Дописи.

БРІДЩИНА.

„Цим знамям побідиш!". У важких часах, які тепер переживаємо, щасливо і радісно пережитий день належить до рідких винятків. Усе таки такі дні виняткові трапляються тут і там по наших селах і містах. Якийсь вияв жертвенности і безкорисної праці, якась манiфестація порядку і дисципліни раз-у-раз активізують нашу волю, випогоджують зажурені чола, випростовують плечі, що подалися під важким тягарем наших буднів. Такий радісний день пережило недавно (12. ц. м., на св. Петра і Павла) село Язлівчик (п. Броди) разом з дооколичними селами: Берлином, Конюшковом, Білявцями і Клекотовом. Нагодою до цього було посвячення хреста для новозбудованої церкви. Акту посвячення довершив о. дек. Н. Демчинський в окруженні оо. Міхура, Цюпки, Кулицького і Левенця. Проповідь про значіння хреста виголосив о. проф. М. Осадца. Великий здвиг вірних

слухав науки про хрест у глибокім релігійнім піднесенні. Всім прибувшим сильно вбилися в память слова, що від часів Константина Вел. по нинішній день хрест — це знамя перемоги і тріюмфу — дарма, що колись був знамям ганьби і пониження. Христос підніс значіння хреста до тих висот, до яких не дійде ніякий людський символ, ніяка людська сила. Хрест переміняє Савлів у Павлів, довершує чудес, що переходять людську уяву і непохитно стоїть від 2000 літ серед безупинно мінливого світового хаосу. Ось тому покірна гордість повинна наповняти серця тих, що вірують у хрест, що зносять хрести у своєму збірному й індивідуальному житті, що надіються на правду Христа і хреста. По посвяченні під звуки пісень майстри укріпили величавий хрест на найвищій бані нової церкви. У проміннях сонця радісно засяло знамя нашої віри немов друге сонце, що дає силу і життя. Усміхнулись обличчя, змоглися пісні, бадьоріше заграла лугова орхестра з Клекотова. Довкола чути було молитви, побожні зідхання і якісь небуденні „Отче-наші". „Хресту Твоему покланяемся Владико" — бо не маємо іншої помочі ні надії. Учасники цього радісного свята верталися домів іншими людьми. Якась могуча віра у правду, у її перемогу, вітала на всіх обличчях. Не чути було звичайних нарікань ні жалів. Віра у правду хреста та у власні сили, неначе ріка на весну, наповнила усіх довкруги.

Яр. Стиранський

—o—

Спорт.

ЗМАГАННЯ ВИГРАЮТЬ ЗДОРОВІШІ НЕРВИ.

Хто виграє відплатні змагання Сян—Т. Ш. Л. у Львові 24. ц. м., що відбудуться на грищі ТШЛ. в год. 4-ій пополудні? На це питання дадуть відповідь у першу чергу нерви. В кого вони будуть спокійніші і здоровіші — той вийде переможцем. Гадаємо, що Сян є в кращому положенні, бо йому вистане вже реміс до остаточного аванзу. Цього аванзу чекають від нашої дружини усі наші спортовці і приятелі спорту. Знаємо, що наші львівські спортовці дадуть відповідну охорону нашій перемиській дружині і рішуче відпарують евентуальні провокації, колиб ТШЛ-івці зважились їх застосувати. Дружина Сяну може бути спокійна

ПОДІЛЛЯ—РЕСОВІЯ 0:1 (0:1).

Дальші гри за мистецтво юніорів у Східній принесли незначну поразку Поділля у стрічі з Ресовією. Треба зазначити, що Ресовія перемогла Чорних 2:1 і є одною з найкращих дружин табору та мистцем своєї групи.

Інші висліди: **Погонь (Луцьк)—Гірка 3:1; Львів—Юнак 4:0 (1:0); Польонія (Перемишль)—Ресовія 5:1 (2:1).** Ці останні змагання за мистецтво юніорів перемиської підокруги виявили добру форму перемишлян. Дружина Польонії здобуде мабуть мистецтво львівської округи.

У рямцях гор за першенство табору відбулися ще змагання: **Чорні—Ресовія 2:1 (0:0); Юнак—Польонія 3:1 (1:1).**

Нові книжки й журнали.

НАЙМИЧКА. Поема Тараса Шевченка, з новими поясненнями проф. Ів. Огієнка для вивчення української літературної мови. „Бібліотека Рідної Мови" Жовква, 1938, 16-ка, стор. 32.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Пятниця, 22. VII. год. 8. веч. „Люди в білому".

Субота, 23. VII. год. 8. веч. „Жовнір королеви Мадагаскару".

Неділя, 24. VII. год. 4. попол. „Люди в білому".

Неділя, 24. VII. год. 8. веч. „Мусиш бути моєю".

Понеділок, 25. VII. год. 8. веч. „Іван".

Театр Рімнородностей:

Від понеділка 11. 7. нечинний.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

ВОРОХТА:
22. VII. ?
23. VII. Шалена Льоля.
24. VII. Лісова пісня.

ЖАБЄ:
25. VII. Орфей у пеклі.
26. VII. Орленя.
27. VII. Пригода в Черчі.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЖАБЄ:
21. VII. Дай серцю волю.
23. VII. Пан Твардовський.
24. VII. Гетьман Полуботок.

МИКУЛИЧИН:
25. VII. Мати наймичка.
26. VII. Чесна Сузанна.
27. VII. Пісня Бескиду.
28. VII. Мазепа.
29. VII. Безталанна.
30. VII. Гетьман Полуботок.

ВОРОХТА:
1. VIII. Мати наймичка.
2. VIII. Чесна Сузанна.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Північ кличе".

АПОЛЬО: „Весна над Сеною".

АТЛЯНТИК: „Десятьох з Павяка".

БАЛТИК: „В обороні"; „На мародері".

ВАНДА: „Люби лиш мене"; „Больо і Льольо".

ГРАЖИНА: „Діти вулиці"; „Герой мимоволі".

ЕВРОПА: „Пансіон Мімоза".

КАСІНО: „Кадети маринарки"; „Життя вдвійку".

КОПЕРНИК: „Циганська княжна".

МАРУСЕНЬКА: Нечинне з причини реконструкції.

МЕТРО: „Такі бувають дівчата"; „Жінка за 1000 рублів".

МІРАЖ: „Ромео і Юлія".

МУЗА: „Більше тим секретарка"; „Не знала любови".

ПАЛЯС: „Шейк" з Рамоном Новарро.

ПАКС: нечинне.

РАЙ: „Ти що світиш в Острій Брамі" і додатки.

РІЯЛЬТО: „Панове з товариства".

РОКСІ: Цессі — оперетка.

СВІТ: „Я сказала неправду" зі Смосарською; „Жінка має завжди рацію" з Лілі Понс.

СТИЛЕВЕ: „Чорти побережжа" і ревія „Уста й вишні".

ТОН: „Зрадницький провал"; „Пробудись і живи!"

УТІХА: „Пісня засудженців" і ревія.

ХИМЕРА: „Дівча півночі".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Мадейра".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Голяндія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 22. липня 1938.

6.45 Рух., 7.00 Ран. ден., 7.15 Ран. муз. військ. орх., 8.00 Ран. авдиц. для дітей — опов., вірші, пісні й мельод., 11.57 Сигн. часу, 12.03 Полудн. авдиц., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Популярна музика з пл., 14.30 Спорт. гутірка, 15.00 Біржа, 15.05 Господ. і сусп. вістки, 15.10 Завтр. програма, 15.15 Авдиція для старших дітей, 15.30 Розмова з недужими, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Популярна музика, 16.45 ЦОП — репорт., 17.00 Вістки з міста й провінції, 17.10 Репортаж з життя й жива музика, **17.45 Найстарші українські часописи — гутірка по українськи ред. З. Пеленського,** 17.55 Гальо, увага! 18.00 Гутірка з природи і техніки, 18.10 Фортеп. твори, 18.45 Літерат. новини, 19.00 Поль. пісні, 19.20 Акт. гутірка, 19.30 Розр. концерт, в перерві „Згублена торбинка" — скеч, 20.45 Вечір. ден., 20.55 Акт. гутірка, 21.00 Програм. резерва, 21.10 Слов.-муз. авдиція, Дазні пісні, 21.50 Спортові вістки, 22.00 Місцеві спортові вістки, 22.05 Жив. концерт бажань з орх., 23.00 Ост. вістки вечір. ден. і метеор. комунікат.

Субота, 23. липня 1938.

6.45 Рух., 7.00 Ран. ден., 7.15 Орх. з Вильна, 8.00 Погід. ран. авдиц., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авдиц., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Обід. музика, 15.05 Госп. вістки, 15.10 Завтр. програма, 15.15 Театр уяви для дітей — слуховище „Лісова королівна", 15.45 Господ. вістки, 16.00 Розр. концерт, 16.45 ЦОП — репорт., 17.00 Вістки з міста й провінції, 17.10 З альбому сніжера, 17.45 Спорт. гутірка, 17.55 Гальо — спорт! 18.00 Наша програма, 18.10 Коли співав Шаляпін — репортаж із плит, 18.45 „Могорт", лицар. рапсод., 19.00 Клярнет. речіт., 19.20 Акт. гутірка, 19.30 Нар. мельод. з Віленщини, 20.00 Авдиція для поляків за кордоном, 20.45 Вечір. ден., 20.55 Акт. гутір., 21.00 Розмова зі слухачами дир. Петрі, 21.10 Нар. капеля, 21.40 Фрагм. плиткового метчу Польща—Фінляндія і спорт. вістки, 22.10 „Година несподіванок", 23.10 Ост. вістки вечір. ден. метеор. комунікат.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 22. липня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. муз., 17.00 Італійські пісні, 17.15 Форт. речітаЛЬ, 19.00 Опер. мельодії, 20.10 Летун. орх., БІЛГОРОД 18.30, 19.00 Орх., 20.00 Вечір. концерт, 21.00 Орх., 22.45, 23.00 Спів. реч., БУДАПЕШТ 13.30 Квінтет, 17.30, 18.00 Орх., 19.00, 20.00 Циган. муз., 20.35, 21.00 Спів. речіт., 21.20, 22.00 Смичк. квартет, 22.40, 23.10 Орх., ВІДЕНЬ 15.30 Нові нім. пісні, 16.00, 17.10 Пополудн. концерт, 18.00 Молодь грає й співає, 20.10 Балет. муз., ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Діт. пісні, 19.15 Вес. муз., 20.30 Соната Кореллі; КОШИЦІ 18.00 Для Закарп.; МІЛЯНО 17.15 Форт. речіт., 19.30, 20.30, 21.00 Розр. муз., 21.30, 22.00, 23.00 Симфон. конц., МІНХЕН 16.00 Орх. і солісти, 18.20 Солісти, 19.15 Форт. речіт., 20.00 Симф. Брамса; ПРАГА 18.20 Сельск. муз., 19.25 Орх., 20.55, 21.00 Симф. конц., РАДІО ПАРІ 18.00 Конц. амер., консерв., 20.15 Пісні, 23.00, 24.00 Нічний конц., РИМ 17.15 Солісти, 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00 Оперетка Пальомбія, 23.15 Танц. муз.

Субота, 23. липня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. муз., 19.00 Форт. конц., 20.30, 21.00 Оперетка В. Колля, 23.30, 23.00, 24.00 Лег. й танц. муз. БІЛГОРОД 20.00 Н. пісні, 21.00 Оперет. мельод., 22.15 Нар. пісні, 22.40, 23.00 Розр. муз., 23.10 Танц. муз., БУДАПЕШТ 17.30, 18.00 Джез. муз., 18.45, 19.00 Орх., 20.00, 21.00 „Гейша — оперт., 22.10 Циган. муз.; ВІДЕНЬ 19.00 Пісні й нар. муз., 23.00 Розр. конц., ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Солісти, 20.10, 21. „Радість і смуток любови" — хор і орх., 22.30 Дует. КОШИЦІ 18.00 Для Закарп., МІЛЯНО 17.15 Танц. муз., 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00, 23.00, 24.00 „Льогенгрін" оп. Вагнера, МІНХЕН 13.15 Розр. конц., 18.10 Солісти, 19.00 Розр. муз., 20.10, 21.00, Вес. вечір, 22.20, 23.00 Танцкова муз., ПРАГА 12.45 Орх., 18.20 Військ. орх., 19.20, Сельск. кварт.; РАДІО ПАРІ 20.15 Вокаль. дуети, 21.00 Джез. муз., 21.45 Веч. конц., 22.05 Симф. муз., 23.00, 24.00 Танц. муз. РИМ 17.15 Спів. речіт., 10.30, 20.30 Розр. муз., 22.20, 23.00, 24.00 Танц. муз.

БІРЖА.

Львів, 21. липня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·97, 89·50, Доляри американські 5.30·00, 5·28·00 Доляри канад. 5 27·00—5.25·50. Фльорени гол. 292·39—290·56, Франки фр. 14·78—14·42, Франки швайцарські 121·85—121·05 Фунти англ. 26·18—26·02, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 16·00—12·00 Кордан. 116·95—116·10 Кор. норв. 131·58—130·60, Корони шв. 134·99—134·00. Ліри італ. 23·40—22·50, Марки фінлян. 11·36—11·30, Марки нім. 81·00 — 75·00, Тель Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 103·00 — 97·00

Акції.

Банк Польський 126·00 Цукор. 35·75 Вугіль 31·75, Лільпоп 84·50. Можеїв 12·75, Островець 38·25, Стараховичі, 37·50 Габербуш 48·50.

Папери.

4 ½ пів проц. внутр. 67·50, 67·00, 3 інв. 1 см. 83·25, серія 92·25 3 поз. інв. 2 см. непот. серія непот. 5. конверс. 70·75 прем. док. 41·50 4 консол. 67·50

Тенденція неодностайна

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 21. липня 1938

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·75 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак. 2·81 зол.
молоко 15—16 сот.
яйця (копа) 3·75 зол.

Тенденція слаба.

Оповістка.

Вписи до Державного Рільничого Ш... **цею** з українською мовою навчання в Черниці, почта Пісочна (Пясечна к. Жидачова) тревають тільки до кінця липня ... подання вносити до Дирекції Ліцею, адреса як вище. 1511

Головна Управа Т-ва „Будучність" подає до відома, що збірка в дн. ... липня 1938 р. принесла **272 зол.**

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ЕМЕРИТИ на провінції шукають ... совісної служниці до кухні та ... Платня по умові. Зголошення до Адм. „Діла" під „Коломия". 150...

КУПНО — ПРОДАЖ

РЕАЛЬНІСТЬ у Винниках к. Львова ... продажі! 254 сяжні городу з овочевими деревами, деревл. дім та мурований ... спод. будинок. Оглядати: Винники, ... біського 3. Інформації: С. Український, Львів, Потоцького 48. 1538

МЕШКАННЯ

ВИНАЙМУ дві умебльовані кімнати ... городі, можливо з харчем, одній ... або двом особам. Вул. Львівська ... ч. 57 а. 1582

РІЖНІ

ПЕРЕПИСУВАННЯ — відбивання в ... них мовах, першорядно, дешево, ... чинець. **Ост,** Пасаж Міколяша ... телефон 228-15. 158...

ОГОЛОШЕННЯ.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . зол. ...
Остання сторінка 1/2 . . . . зол. ...
Остання сторінка 1/4 . . . . зол. ...
Остання сторінка 1/8 . . . . зол. ...

За редакцію відповідає Олександер Костик.

Видає Видавнича Спілка „Діло".

З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів ...